

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherczog-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, szeptember 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: A választások.**
- Az aradi képviselő-jelölés.**
- Az aradi tisztviselők mozgalma.**
- Választási mozgalmak.**
- A gödöllői emléknap.**
- Az aradi választás határnapja.**
- Mac Kinley halála.**
- A Kossuth-asztaltársaság ülése.**
- Indiskrét pályázók.**
- Részvénytársaság a levegőben.**
- Tárca: Kölesönös szeretet.** Irta: Potapenko J.
- Csarnok: Kupa Dénes.** Irta: Juhász Sándor.

A választások.

Arad, szeptember 16

Azon a napon, melyen az országgyűlés berekesztetett, meghívó levelet bocsátott ki a király az október hava 24-ik napján megnyitandó országgyűlésre. A törvényhatóságoknak és önálló képviselő-küldési joggal felruházott városok közönségének komolyan meghagyja a felség meghívója, hogy haladéktalanul megtegyék mindazokat az intézkedéseket, a melyek a törvény értelmében szükségesek arra, hogy az 1874. XXXIII. és az 1899. évi XV. t.-cikk által rendelt módon és meghatározott számban megválasztott képviselők megjelenhessenek az új országgyűlésen.

A király meghívó levele a törvényhatóságok közgyűlésének színe előtt fölbonthatik, a főjegyző felolvassa, a tagok állva végig hallgatják, megéleljük és sietnek szerte a választók körébe, mert im, meg-

nyilott a törvényszerű választási kampány. Arad város közgyűlése már meg is hallgatta, meg is éljenezte a királyi levelet.

A törvényhatóság közgyűlését nyomban fogja követni a központi választmányok ülése. Aradon ez már szintén megtörtént. Ezen az elnöklő alispán vagy polgármester bejelentvén a királyi meghívó levél megtörtént kihirdetését, előterjeszti a belügyminiszter rendeletét, ki az 1874. évi XXXIII. t.-c. 56. §-a alapján általános képviselőválasztások megejtésére tíz napot tűz ki. Október 2-ikától 11-ig bezárólag fogja Magyarország minden választókerülete megválasztani képviselőjét az 1901—1906-iki országgyűlésre.

A rendelkezésre álló határidő keretén belül a központi választmány tűzi ki a választás napját. Aradon október hó 2-án lesz a választás, melynek megejtésére a központi választmány rendeli ki a szavazatszedő-bizottságot, élén a választási elnökkel, kinek szerepe és feladata ezuttal fokozott fontossággal bír.

Ő lesz a tengely, mely körül az egész aktus megfordul. Az ő tudásától, törvényismeretétől, józan eszétől, nyugodtságától függ, hogy a választás a törvényes formák között a kellő rendben folyjon le. Minden hiba, tévedés, származzék az akár a törvény intézkedéseinek hiányos ismeretéből, akár a választás izgalmi közepette való elnézéséből, a legszigorubb következményekkel jár. A kuriai bíraskodásról szóló törvény a választások legális voltaért első sorban a választási elnököt

teszi felelőssé. Aradon Simay István személyében megtalálta a központi bizottság a választási elnököt.

A központi választmányok feladata, hogy másutt, országszerte is oly férfiakat szemeljenek ki és nyerjenek meg a választások vezetésére, kik a reájuk ruházott páratlanul nehéz tisztnak megfelelni képesek. Ha ennek a központi választmányok bölcsessége szerencsével felel meg, a ráváró munka javarészenek megfelelt.

A mi ezután következik, az a választó közönség feladata.

Törvényeink gondoskodtak arról, hogy a választási eljárás értelmében minden választó szabadon, függetlenül gyakorolhassa legszebb polgári jogát. A politikai meggyőződés érinthetetlen szentség, melyet a választások tisztasága érdekében semmivel sem szabad befolyásolni. Minden választónak módjában fog állani, hogy olyan jelöltre adja szavazatát, a ki hite szerint a haza és nemzet javára szolgáló eszmékért és célokért küzd.

Mindenkoron csak önálló gondolkodásu, szabad és független választó polgárokat ismerünk, kik ténykedésük fontosságának teljes tudatával gyakorolják jogaikat. A kik nem egyéni érdekeket kívánnak kielégíteni, hanem az ország a haza üdvét keresik.

Hisszük, hogy minden párt s első sorban a szabadelvű irány, mindent el fog követni, hogy a törvény ne maradjon írott malaszt, hanem minden pontjában,

TÁRCA.

Kölesönös szeretet.

Irta: Potapenko J.
(Oroszból.)

A Dnjeper mentén lakó halászok közt Osztáp Kurgesnek volt a legtöbb szerencséje. Pontosan ismerte a vidéket, tudta, hogy merre vannak a halak, hol lehet a pontyokat, kárászokat, süllőket, harcsákat megtalálni; tudta, hogy merre van valamelyik hal júniusban és hol kell azt augusztusban keresni. Csónakja könnyedén siklott a Dnjeper vizén és félóra alatt eljutott a város minden boltjába és vendéglőjébe.

Osztáp igen jól adta el zsákmányát. Két számszám csatlakozott hozzá. Mind a hárman meglepődtek a mai üzlettel. Betértek a korcmába és a vevőkkel együtt ittak „magaricsot.” Kicsivel többet hörpintettek le a kelleténél. Így esett aztán, hogy Osztáp, amikor két társával kijött a korcmából, különös zugást érzett a fejében. A vevők egyike, a ki kevesebbet ivott, vagy talán többet birt el, aggódott, hogy mint kerülnek haza a halászok. A szél erősebb lett, a Dnjeper hatalmas hullámokat dobott ki a part-ra, melyeknek fehér habtaraja nem épp valami biztató volt.

— Hogy eveztek majd ebben a viharban!

Talán inkább hozzám jönnének! szolt az aggódó halkereskedő.

A halászokat sértette ez a feltevés — Ugyan! mondták. Hiszen halászok vagyunk. A víz meg víz bennünket, a legrosszabb esetben a Dnjeper kap a hátára és hazasegit.

Nevetséges alak volt Osztáp, amint lábait szétveve haladt a korcsma felől a csónakhoz. A szárazföldet persze nem szokta meg, mert vagy derékig járt a vízben, hogy bevonja a hálókat, vagy pedig evezett.

Elhatározták, — hogy mind a három halász egy csónakba száll, — a másikat pedig a városban hagyják és majd érte jönnek. Elbucsztak a halkereskedőktől és a csónak elindult.

Két halász erősen evezett, Osztáp pedig hosszában elnyújtzkodott a csónak fenekén. Majd égnek látszott emelkedni, majd ismét a mélységbe készült furódni a kis alkotmány. A szél ott zugott az evezősök feje körül és bögése mind kiellenőbb lett. — A sötétség is sűrűbb lett és tíz lépésre is alig lehetett elláttni.

— Vigyázzatok, bajtársak, mindig keresztbe szelni a hullámokat! parancsolta Osztáp kisése nehézkes nyelvével.

— Állj! Állj! feleltek a társak. Kis idő múltán újra, de most már kevésbé hangosan. „Állj! . . . Állj! . . .”

Egyszerre pedig elcsendesedtek, mintha valaki bezárta volna a szájukat. Majd újabb hangok támadtak. Egy szélroham kiragadta kezük-ből az evezőket, a csónak felagaskodott és mindannyian — Osztáppal együtt — a fenekére süllyedtek. Mind mélyebbre és mélyebbre estek, hirtelen beleütődött a lábuk valamibe és homokos talajt éreztek.

— No, hála istennek, megérkeztünk! szolt Osztáp barátaihoz és örömmel érezte a biztos földet maga alatt.

— Hála istennek, hála istennek ismételték a társai visszhang gyanánt. A szél elállt, füttyülése, zugása nem hallatszott többé, a sár sem nyögött már és a hullámok sem bögtek. Csend volt, olyan csend, amilyen alig képzelhető a földön.

— Mit csinálunk most? kérdezte Osztáp a kísérőitől.

Ezek nagyra meresztették a szemüket és hallgattak. Bajos is volt valami okosat felelni.

A mély csendben egyszerre mégis csak valami nesz támadt. Mind közelebb és közelebb jött ez. Osztáp és társai megfordultak és egy hatalmas csukának keskeny fejét pillantották meg. Kitárt állkapcsai közül hegyes fehér fogai csillogtak ki. Mellette még egy csukafej tűnt fel, aztán még egy, még egy . . . egy egész sereg.

— Hát itt vagy Osztáp Kurgus és itt

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

minden betűjében szelleme szerint alkalmasnak tartom.

Hisszük, hogy e nagy föladatban, mely kockára teszi nemzetü presztizsünket, minden szabadelvű választó egy-egy öre lesz a törvénynek, melyet megtartani és másokkal is megtartatni állampolgári szent kötelesség.

Hisszük, hogy elvtársaink jogos büszkeséggel fognak az urna elé járulni annak dokumentálására, hogy a magyar liberalizmusnak nincs szüksége törvénytelen eszközök használására, mert hivaiben olt-hatatlan a hit, hogy hazánk fejlődését, boldogulását a mint a multban a liberálizmus biztosította, a jövőben is csak a szabadelvűség biztosíthatja.

TÁVIRATOK.

A cár beszéde.

Berlin, szeptember 16. A német lapok félhivatalosan jelentik, hogy a cár a következő szavakkal bucsuzott el Vilmos német császártól:

— „Mindig vállvetve fogunk dolgozni egymás mellett“

Transzvál.

Fokváros, szept. 16. A burok tegnapelőtt Theron vezetése alatt megtámadták Heidelberget, a melyet egy csapat gyalogság védelmezett. A burok nagy merészséggel támadtak, de az angolok visszaverték őket.

Bloemfontein, szept. 16. Damant őrnagynak, a ki Herzog kommandója ellen operált, sikerült Fauresmithnél tizenegy burt törbe csálnia és elfognia. Wynhurgban, Wredében és Harrysmithben 234 bur letette a hűség esküt.

A megbízhatatlan török posta.

Konstantinápoly, szept. 16. Calice báró osztrák-magyar nagykövet tegnap jegyzéket adott át a portának, a melyben azt mondja, hogy néhány nap óta a szaloniki osztrák-magyar posta küldeményeinek a török posta hivatalnokai által Szalonikiból Zibefcsébe való szállításánál a szerb határon értéktárgyak eltűnését konstatálták. A jegyzék a török kormányt teszi ezért felelőssé és kijelenti, hogy a nagykövet-

vannak a társaid is, kiáltották a csukák karban és a legnagyobb közülök a lehangosabban ordított.

— No, ez pompás, jobbat nem is kívánhattunk volna! Végre hát fogaink közé kerültek!

— No, ezek az utolsó porcikáinkat is fel-falják! gondolta magában Osztáp.

De amilyen merész volt, hát előbb mégis csak tárgyalni akart a csukával.

— Kik vagytok? kérdezte.

— Mintha bizony nem tudnád! Pedig az utolsó harminc esztendő alatt hálóidban sok ezret cipeltél el a családunkból! Még mindig nem ismeresz?

— Ugy látszik, hogy csukák vagytok?

— Nem csak látszik! Nézd a fogainkat! Elég élesek?

— Igen, látom, végünk van. Ti egy egész sereggel vagytok és mi — három nyomorult halász! Nos hát, tessék bennünket megenni! Rajta!

— Arra hincis jogunk. Mi csak a kopók vagyunk. Téged, Osztáp, már régen keresünk és mivel most végre megcsíptünk, bíróság elé kerülsz.

— Ki fog elítélni?

— Legfőbb bíránk: a harcsa! Odaviszünk hozzá! Fogjátok meg azt a három alakot és induljatok a bírósághoz! Ti ügyes kárászok

ség fenntartja magának a jogot olyan intézkedésekre, a melyek alkalmasak az osztrák-magyar postaküldemények szállításának biztosítására.

Az aradi képviselő-jelölés.

(Salacz Gyula programbeszéde.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

Az aradvárosi szabadelvűpárt vasárnap délután tartotta képviselőjelölő nagygyűlését a Fehér Kereszt télikertjében. Nemcsak a párt tagjai jelentek meg ott tekintélyes számban, hanem a függetlenségi érzelmű választók is, hogy meghallgassák, minő programot fejt ki a párt jelöltje, Salacz Gyula polgármester.

A gyűlést délután 4 órakor Tagányi István, a szabadelvűpárt elnöke nyitotta meg. Mindezekelőtt üdvözölte a szép számban megjelent párttagokat s bejelentette, hogy a végrehajtó bizottság és a nagyválasztmány a külsőben lévő képviselőválasztásokra egyhangulag Salacz Gyulát jelölte. Ezt éljenzéssel és helyesléssel vették tudomásul. Az elnök határozatilag kimondotta, hogy ezek szerint az aradvárosi szabadelvűpárt hivatalos jelöltje Salacz Gyula kir. tanácsos, Aradváros jelenlegi polgármestere.

Az elnök indítványára küldöttséget menesztettek a jelöltért, hogy a nagygyűlésre meghívják s programbeszéde megtartására felkérjék. A küldöttség az elnök proponálása szerint a következőkép alakult meg: Simay István vezetése alatt Bing Vilmos, Berán Antal, Kohn S. N., Kristyóry János, Neuman Dániel, Nikolics Péter, Ring Géza, Vajda István dr.

Kevés vártatva visszatért a küldöttség Salacz Gyula polgármesterrel, kit harsány éljenzéssel és tapssal fogadtak, a mint a terem tömött embersora közt az elnöki emelvényig haladt.

Tagányi István pártelnök szép szavakkal üdvözölte a jelöltet, tudomására hozván neki, hogy az aradi szabadelvűpárt bizalma egyhangulag az ő személyében nyilatkozott meg. Felkérte, hogy a bizalomnak engedve fogadja el a jelöltséget és mondja el programját.

A programbeszéd.

Ezek után Salacz Gyula elmondta programbeszédét, kijelentvén mindenekelőtt, hogy a jelöltséget köszönettel elfogadja. A program-

usztatok előre, és jelentsétek, hogy Osztáp Kugrust és két barátját elcsíptük.

A csukák körülvették a halászokat és mind tovább, mind mélyebbre huzták magukkal. Utközben mindenféle halakkal találkoztak, melyek örvendve csatlakoztak bozzájuk. Osztáp és társai karjaikkal, lábaikkal eveztek és nem usztak rosszabbul, mint a csukák és a süllők. Elhagyták a homokföldet és mind mélyebbre jutottak, ahol a körteg kezdődött. Ott, a legmélyebb iszapban, pillantották meg a hatalmas harcsát, kisebb harcsák és pontyok körében.

— Hm! . . . gondolta magában Osztáp. Hát ez a halak igazi menhelye! Hogy én ezt eddig nem is tudtam!

— Ni, ni, kit hoznak itt! bögött a harcsa és feltárta rettenetes száját. — Nos, Osztáp, mit szólsz? Mivel mentheted magad?

— Miért menteném magam? — kérdezte a halász.

— Miért? . . . Harminc éve veted ki ránk csalfa hálóidat, halakat fogsz, eladod, beviszed a városba, ahol forró vízbe teszik, az izzó napra függesztik és olvadó vajba dobják. És mindezek után azt kérdezed még, hogy miért mentsd magad?

— Hát itt nincs segítség! szólt Osztáp. Ha meg akarsz enni, tedd meg, avagy magam mászom a torkodba?

— Igenis, egyenesen a torkomba! O te

beszédet, melyet sokszor szakított félbe helyeslő éljenzés, egész terjedelmében alább közöljük:

(A jelöltség elfogadása.)

Tisztelt Uraim, kedves polgártársaim! Mindenek előtt fogadják Önök legforróbb köszönetemet azon bizalomért, a melyet a képviselői mandátumra való jelölésemmel irántam tanusítani méltóztattak.

En teljes mérvben átérzem a bizalom becstét, értékét s épen ezért a felajánlott jelöltséget hálás szívvel elfogadom.

Tudom azt, hogy képviselővé megválasztásom esetén gyakran nehéz kötelezettségek háramlanak reám. De én ezek elől agg korom dacára kitérni nem fogok s ünnepélyesen ígérem, hogy a kötelezettségeket városunk érdekében is hiven teljesíteni fogom.

Én eddig városunk kormányzásának szenteltem minden erőmet, minden időmet: politikával tüzebben nem foglalkozhattam; de nem volnék magyar ember, ha attól teljesen elszigeteltem volna magamat s így ismerem mindazon kérdéseket a melyek hazánk közéletében jelentőséggel bírnak.

(Önálló vámtörület.)

Ezek előrebocsátása után áttérek politikai álláspontom jelzésére s állami s közéletünk néhány fontos kérdését tárgyzó a gyakorlati élettapasztalaton alapuló nézeteim rövid vázolására.

Első sorban kijelentem, hogy az országos szabadelvű párthoz tartozom s az ezen párt kebeléből Széll Kálmán elnöksége alatt alakult kormánynak hiva vagyok s leszek mindaddig míg az a leghamisíthatatlanabb szabadelvűség ösvényén halad.

Kijelentem továbbá, hogy az 1865/67-iki XII. t. c. által létesített közjogi alapon állók s hogy ezen alap fenntartását, mint más-sal nem póloható s állami önállóságunkat nem veszélyeztető módozatot szükségesnek tekintem.

Teszem pedig ezt minden hazafiui aggály nélkül; mert a törvény 68. §-a biztosít, hogy az Ausztriával való kiegyezés az időközönként megújuló alkuvások alkalmával nemcsak megváltoztatható, hanem az alkuvás sikertelensége esetén megszüntnek tekintendő; midőn is Magyarország önálló intézkedési joga korlátatlanul beáll.

Az utóbban megtartott egyezkedési kísérletek Ausztria makacsságán megtörttek; de ha a tárgyalások újból felvételének, azokból a közös vámtörületet kihagyandónak tartom.

Igen, mert minden más előtt óhajtom, hogy a közös vámtörület mihamarább megszűnjék.

Óhajtom, mert míg azt el nem érjük, iparunk fellendülni nem fog. Míg Ausztria korlátlanul eláraszthat bennünket fejlett iparának

kis ravasz! — Ilyen könnyű szerrel nem végzünk ám!

— Ezt is könnyű szernek nevezik?

— Igen! — Várj csak, galambocskám. Előbb beszóunk, aztán a napon szárítunk, aztán roston sütünk, aztán forró vízbe dobunk és miután végigérezted mindazt, amit rajtunk, halakon szoktak elkövetni, akkor majd megesszünk titeket.

— Szép kis multság lesz! dörmögött Osztáp és összeszorította ajkait.

— Fogjunk hozzá! bömögött a harcsa.

Mintegy parancsszóra került elő egyszerre három sima kő. Osztápot és társait rátették ezekre, felvágta a hasukat, kivettek belőle minden feleslegest, aztán só-t hintettek a szájukba, orrukba, füleikbe. A hátukba és mellükbe is vágta egy-kettőt és oda is só-t tetek, hogy átjárja az egész testet.

— Nos, izlik? kérdezte a harcsa.

— Nem nagyon, felelt Osztáp és társai.

— Most a napra őket! — hangzott a parancs.

Négy, mázsás ponty termett Osztáp mellett, a hátukra vették és kiusztak vele a víz színére. Ott sült aztán a napon és társai mellette sülték Mikor megint leérték a fenékre, már készen álltak a lábask egy máglyán.

— Jó ropogásra süsésék őket és ne felejtsetek el a tejfölt, hogy jobb ízű legyen! szóltak a kárászok.

termékeivel, iparunk csak vajadni fog, s a fejlődhetőség feltételeit mindig nélkülözni fogja.

(Önálló nemzeti-bank.)

De ha önálló vámterülettel bírnak, pénz s hitelviszonyainkat is önállósítani kell.

Az Osztrák-Magyar-bank elismerésre méltó előzékenységgel elégíti ki most még szerény igényeinket; de kérdés, hogyha vámsorompók választanak el bennünket Ausztriától, az a bank, amely Bécsben székel, amely ott vert gyökeret, fogja-e a magyar érdekeket kellően szolgálni.

Azért nagyon megfontolandó, ha az önálló vámterület mellett nélkülözhetjük-e az önálló magyar-bankot.

Ezek teljesítése, valamint az önállóságnak a törvény 68. §-a alapján való érvényesítése azonban nagy kockázattal kapcsolatos nagy feladatot képez; a melyhez tehát bőséges tanulmányozás, megfontolás, a viszonyok teljes ismerése, a következmények megítélése igényeltek; ezen tényezők felett pedig csakis azok rendelkezhetnek, akik a kormány rudját kezelve teljes tájékozottsággal bírnak.

Bizuk tehát ezeket az ország kormányára, amelyeknek tagjai mindannyian derék hazafiak; akik tehát bizonyára megfogják ragadni az alkalmat, mely az ország közgazdasági önállóságnak elérhetésére minden kockázat s rázkódás nélkül módot nyújt.

De résen legyünk, hogy az országra nézve oly kimondhatatlan fontosságú kérdés elődázva ne legyen.

(Agrárizmus, merkantilizmus.)

Midőn közgazdasági helyzetünkről beszélnek, nem hagyhatom szó nélkül azon mozgalmat, mely közgazdasági érdekeinket fenntartja a házban fenyegeti.

E fenyegető mozgalom irányzata: ellentétbe helyezni az agrárizmust a merkantilizmussal, s az előbbi a másik hátrányára előnyben részesíteni.

Ez egy végzetessé válható irányzat, amely oly válságokba sodorhatja az országot, a melyet az anyagi romlás követhet.

Ipar és kereskedelem nélkül a nemzet, bár mily virágzó legyen földművelése, gazdaggá nem válhat; lesz kenyere, de nem lesz pénze; pedig pénz nélkül a kor igényeit, a modern államélet követelményeit kielégíteni nem lehet.

S ezekért e kérdésben nézetem az, hogy az agrárizmusnak s a merkantilizmusnak egymás mellett kell megállnia; az állam támogassa mind a kettőt, de egyiknek a másik hátrányára előnyököt ne nyújtson.

(Az adók reformja.)

Allami életünk fontos kérdése az adók reformja.

Jelenlegi adótörvényeink rosszak, s azokat fiskalitás szelleme lengi át.

A földadó még mindig magas, leszállítása

Osztáp és társai a lábában egyik oldalról a másikra fordultak nagy fájdalommal. A kegyetlen harcra még ezzel sem telt be.

— Vajat még ide, kiáltotta. És krumplit! Igen, bőven krumplit! Ojjé, milyen finom falat lesz!

— Kész! szóltak a kárászok.
— Most gyorsan a bográcsba! Mind a hárommat egybe, fűszeresebb lesz a lé! Gyorsan sőt ide, borsot és babérlevelet!

A víz a bográcsban sisterget, zümmögött, zugott.

— O édes istenem, hát mit vétettem én? nyögte Osztáp, a bogrács legalján!

Nem birta tovább és — felébredt. Talán a kikötő csolnak lökésétől ébredt fel, vagy attól a rántástól, amelylyel egyik társa felkötötte.

— Osztáp komám, megérkeztünk!

— Mi az? Igazán megérkeztünk?

Osztáp a szeméit dörzsölte, a fejét fogdosta, mintha egy rossz álmát akarná elűzni. Felállt, keresztet vetett és újra kérdezte:

— Igazán megérkeztünk?

— Persze! Hát nem vagyunk mi halászok?

— Hm. E szerint csak álom volt... a bűnmért lakoltam... soha eszébe nem jutna ilyen az embernek!

tehát általában kívánatos és pedig különös figyelemmel azon vidékekre, amelyek visszabályozási költségekkel terhelve; ahol a szabályozási s a vízművek fentartásának költségei az állami adó kétszeresét, sőt háromszorosát is meghaladják.

A házbéradó a viszonyoknak meg nem felel.

A mostani rendszer szerint a külvárosi, tanyai viskó éppen azon kulcs szerint adóztatik meg, mint a belvárosi palota; míg más kisebb városokban, melyeknek lakossága nem üti meg a törvényben határozott számot s a lakások fele nincsen bérbe adva, a sokkal csekélyebb házosztály adó fizettetik.

Azután házbéradó a házbér-jövedelem 33%-tóljára rug, tehát oly magas, mely a vidéki városokban az építkezési kedvre lohasztólag hat a házak értékét lenyomja s azzal ezen városok emelkedését gátolja.

Ez s másegyéb itt fel nem sorolható visszasságok feltétlenül orvoslást igényelnek.

A kereseti adó elve valódi anomália. A törvény azt követeli, hogy az adófizető polgári becsületére vallja be keresetének jövedelmét s kötelezi, hogy annak tized részét fizesse az államnak.

Ez képtelenség, mert ezen adó oly szerfelett magas, hogy az már nem viseli magán az adó jellegét, hanem osztózás a polgár veritékkel szerzett keresményében.

S mi ennek a következménye? az, hogy a törvény túlkövetelése kényszeríti a polgárt, hogy jövedelmét részben, vagy egészben eltitkolja, eltagadja; hogy ennek következtén az adó nem terheli a polgárokat egyenlően s be áll azon elszomorító eset, hogy a nagy tőkepénzes alig fizet adót, míg az iparos, a kereskedő, ha be nem vallotta jövedelmét, gondolatokra megállapítják azt, ha bevallotta, köteleknek benne s megint gondolatokra emelik, gyakran pedig a hamis bevallást fogadják el, csak a tisztviselő nem titkolhat el semmit sem s nincsen esély, mely őt a teljes megadóztatástól megmentse.

Az adózás ezen aránytalansága, az adófizetők körében általában elégtelenséggel találkozik s elkeseredettséget kelt fel, tehát az megszüntetendő.

A kereseti adó jelenlegi alakjában különös súlylyal nehezedik a kis iparosokra, a kiknek sorsa különben is mostoha; amelyre való tekintettel mellőzhetetlen szükségesnek tartom, hogy az ő megadóztatásuknál létminimum állapíttassék meg s csak is az ezen felüli jövedelem legyen megadóztatható.

A pénzügyi kormány ezeket mind ismeri s így bizhatunk az országgyűlés előtt tett azon ígéretében, hogy az adók reformja iránt javaslatát mielőbb megteszi. S ha szerencsés leszek a mandátumot elnyerni, tölem telhetőleg oda fogok hatni, hogy az ország színe előtt tett ígéret beváltassék.

(Az ipar támogatása.)

Az önálló vámterület az ipar támogatásának alapját fogja képezni; megóvja Ausztria iparának versenyétől, de az magában nem elég; az államnak kötelessége leendő az iparnak megfelelő módon olyként: segélyére lenni, hogy az megizmosodjék s azzal az önálló fejlődésre képessé tétessék.

Kötelessége ez az államnak saját érdekében, mert egy virágzó ipar az állam egyik kincsébánya.

De addig is, míg önálló vámterülettel bírnak, az állam kövessen el minden lehetőt, hogy a mostoha viszonyokkal küzdő csak tengődő hazai ipar hanyatlása meggátoltassék.

(A közigazgatás államosítása.)

A közigazgatás államosítása általában elismert szükségesség; ezen reformot minden párt hangoztatja s ennek dacára évek hosszú során át jámbor óhajlás számba-megy.

E kérdés nehézségei a törvényhatóságok önkormányzati jogának miként megóvása s a tisztviselők kinevezése.

A törvényhatóságok önkormányzati jogai épségben tarthatók a tisztviselő választási jog nélkül is; hisz a törvényhozás már is nagy részét elvonta a megválasztástól s kineveztetésüket a főispánokra bízta; a megmaradt rész választása pedig szemben a nagyfontosságú reformmal, valóban alárendelt kérdéssé törpül.

A miniszteri felelősség elvével feltétlen el-

lentétben áll, hogy oly közegekkel kormányozzon akik nem az ő, hanem a törvényhatóság közegei.

Ez kétségtelen s éppen azért valóban indokolatlan volna, ha a közigazgatás államosítását képező oly égetően szükséges reform a tisztviselők kineveztetése miatt dőlne meg.

Ha a közigazgatás államosításával foglalkozunk, lehetetlen, hogy a városokra is ne gondoljunk; nem a tisztviselők kineveztetésének ötletéből, mert a városok, községek is s így őket tisztviselők választásának jogától teljesen megfosztani nem lehet, hanem azon szomorú igazságból kifolyólag, hogy a városok a magyar állam mostoha gyermekei.

(A városok érdekében.)

A városok képezik a kereskedelem, az ipar, a forgalom gócpontját; azok a nemzeti kultúra melegágyai, belőlük sugárzik szét a magyar nemzeti érzület, a tiszta hazafiság szelleme s még is a városokra az állam a terhek oly halmazát hárítja, mely azokat kimeríti, elszegényíti s azzal missziójuk betöltésére képtelenné teszi.

A városok egyedül biztosan jövedelmező vagyona az italmérségi jog volt, melyet a városok önmaguk irányában gyakoroltak s így e jog a hűbériség jellegét teljesen nélkülözvén, a földesurak által birt regálejogtól teljesen különbözött volt. S még is a városok jogai felett a fiskális szempontok győztek s a regale megváltása a városokra is kiterjesztetett s azzal azoknak pótolhatatlan kár okoztatott. Példa erre saját városunk.

Aradnak a megváltás előtti évben a regaléból 101,000 frt tiszta jövedelme volt; most a kárpótlási tőke után 42,000 frt kamatot kap, tehát 58,000 frttal kevesebbet, ami tekintettel a tulajdomelemből való részesedésre, mintegy egy millió forint tőkének felel meg; de e mellett elvesztette a város a jövőt s így vesztesége kiszámíthatatlan.

Ily fiskális politika mellett tehát a városoknál általában visszaesés jelentkezett, és pedig oly megdöbbentő mérvben, hogy a sajnálatos rossz belügyi politika kárthatóságát a törvényhozás is felismerte s így reméljük, a városok pénzügyeit a törvényhozás az 1899. évi VI. t. c. alapján olyként fogja rendezni, hogy azok további hanyatlásának gát vettessék.

De meg is kell gátolnia, mert nem szabad szem elől téveszteni a változott viszonyokon alapuló azon igazságot, hogy ha a nemesség ezer éven át kardjával s vére ontásával megtartotta e hazát, a polgári osztály önzetlen hazafiságával, munkájával s kulturális törekvéseivel virágzásra emeli azt s fenntartja az idők végtelenségéig.

(Egyéb kérdések.)

Fontossággal bír a tisztviselők fizetésének méltányos rendezése s szolgálati pragmatikájuk megállapítása.

Az a honpolgár, aki egész életét a közszolgálatnak szenteli, megérdemli s méltán elvárhatja, hogy oly díjazással láttassék el, mely neki legalább is az egyszerű megélhetést biztosítja; s hogy továbbá a szolgálati pragmatika által meg legyen óva attól, hogy 40 év után is oly osztályzatú fizetéssel menjen nyugdíjba, amelylyel a szolgálatot megkezdette.

Van még számos kérdés, amelyek állami és közéletünkben nyomatékosak; például a viszonyoknak megfelelő vasuti tarifa, olcsó szállítási eszközök, utak — csatornák létesítése a tanügy államosítása, az igazságszolgáltatás gyorsítása, az egészségügyi szolgálat államosítása s több mások, de amelyek felsorolásával s részletezésével önöket fárasztani nem kívánom, azonban biztosítom önöket, hogy ha képviselővé választatom, parlamenti működésemmel mindig a legigazibb hazafiság, a legtisztább szabadselvűség s az ország érdeke lesz irányadóm s biztosítom önöket, hogy minden alkalmat meg fogok ragadni, hogy szeretett városunk érdekében magamat lehetőleg hasznosíthassam.

S most az önök megtisztelő bizalmát újból megköszönve, ajánlom magamat nagybecsű jóindulatukba.

Üdvözlő táviratok.

A beszéd és az azt követő éljenzés, taps elhangzása után Neuman Adolf mondott köszönetet a jelöltnek. A szép szavak — ugymond — visszatükrözik azon nemes irányt, melyet a

polgármester soha szem elől nem tévesztett tevékenységében s a mely folytatását nyerendi most abban, hogy az országos érdekeket mikép kell összeegyeztetni a város érdekével. Kívánja, hogy ez a törekvése, mint képviselőnek, a lehető legjobban sikerüljön. (Eljenzés.)

Salacz Gyula azzal zárja beszédét, hogy az államférfiak közé nem sorozza ugyan magát, de van benne jóakarát és lelkesültség kötelességét teljesíteni a Házban, ha a bizalom e város mandátumát ráruházza. (Hosszas eljenzés.)

Tagányi István elnök, jelenti, hogy ezzel a napirend kimerítettett. Felkéri a párt tagjait, nyilatkozzanak, nincs-e valami indítványuk?

Ábrai Lajos azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a választók nemcsak megnyugvással, de örömmel is veszik tudomásul azt a közönséget, melyet Salacz Gyula önálló meggyőződésének fenntartása mellett az országos szabadelpárttal vállalt. Indítványozza, hogy a mai nagygyűlés táviratilag üdvözlje Széll Kálmán miniszterelnököt s politikája iránt fejezze ki bizalmát.

Az indítványt egyhangulag elfogadták.

Vajda István dr. indítványozza, hogy a mai szerencsés kijelölést táviratilag adja a közgyűlés tudomására Podmaniczky Frigyes bárónak, az országos szabadelpárt elnökének s őt szintén üdvözlje.

Ezt is elfogadták s rögtön megfogalmazták a két sürgőnyt a következő szöveggel:

Nagyméltóságú

Széll Kálmán miniszterelnök urnak,

Budapest.

Az aradi szabadelpárt mai közgyűlésén nagy lelkesedéssel, egyhangulag Salacz Gyula kir. tanácsos, Arad város polgármesterét kiáltotta ki képviselőjelöltjéül. Midőn ezt Nagyméltóságodnak tiszteletteljesen bejelentem, a közgyűlés meghagyásának hódolva sietek Excellenciádhoz a párt tiszteletteljes üdvözlését és magas személye iránti ragaszkodásának és tántorithatlan bizalmának kifejezését eljuttatni.

Tagányi István
pártelnök.

Nagyméltóságú

Podmaniczky Frigyes br. urnak,
az országos szabadelpárt elnökének,

Budapest.

Az aradi szabadelpárt mai közgyűlésén nagy lelkesedéssel Salacz Gyula polgármestert kiáltotta ki képviselőjelöltül. A közgyűlés határozatához képest ezt Nagyméltóságodnak a párt meleg üdvözlésével együtt tisztelettel bejelentem.

Tagányi István
pártelnök.

Ezek után Tagányi István pártelnök a nagygyűlést a képviselőjelölt életése mellett berekesztette.

SZINHAZ ES IRODALOM.

* Irodalmi szélhámoskodás. Az egész művelt világon nagy irodalmi eseményt képezett rövid idő előtt Sienkiewicz Henrik „Quo vadis” című regényének megjelenése. Párisban rövidesen kétszáz kiadást ért a mű francia fordítása. Monforts francia író állítólag nagyon bosszantotta ez s egyik előkelő lap hasábjain dörgő szöveget intézett a közönséghez, a melyben szeméretlenül, hogy idegen író pártol, pedig van a francia irodalomnak is egy műve, a mely felülmúlja a „Quo vadis”, mégis alig ismeri valaki. A mű címe „Byzance”, írója Lombard. Erre megindult a francia hazafiak között a haj-

szá a „Byzance” után, de bizony sehol egy példányt előteremteni nem lehetett. Végre egy antikváriusnál akadtak egy elrongyolt példányra, egy élelmes kiadó pedig rögtön megszerezte az elhalt Lombard özvegyétől a kiadási jogot s rövidesen negyven kiadást ért el a könyv, a mi 15.000 frankot hozott az özvegynek. A ki azonban a regényt elolvasta, az szomoruan tapasztalta, hogy alaposan be van csapva, mert a mű tulajdonképpen oly rossz, hogy nem érdemli meg a nyomdafestéket s hogy Monfortsnak ez csak egy irodalmi szélhámoskodása, mert a kiadóval társas üzlete volt.

Az aradi tisztviselők mozgalma.

(Állásfoglalás a központi memorandum mellett)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

Az aradi állami tisztviselők ma délután 4 órakor értekezletet tartottak az országszerte megindult s helyzetük javítását célzó mozgalom további teendőinek megbeszélése végett. Az aradi pénzügyigazgatóság tisztviselői mindjárt egy örvendetes és sokat jelentő hírrel örvendeztettek meg kellegáikat.

Nem kevesebbről van szó, minthogy a pénzügyminiszter helyesli a mozgalmat. — Lukács László pénzügyminiszter a mai napon ugyanis egy körlevelet intézett az ország összes pénzügyigazgatóságaihoz, így az aradihoz is, melyben utasítja az igazgatóságok vezetőit, hogy mindazoknak a tisztviselőknak, kiket a helyi választmányokba beválasztottak és akik részt akarnak venni a Budapesten tartandó országos kongresszuson, erre az időre okvellen adja meg a szabadságot. Nemkülönbén a viszonyok tekintetbe vételével adja meg azoknak a tisztviselőknak is a szabadságot, kik nincsenek a külföldön bevételekkel s kik ennek dacára részt akarnának venni a kongresszuson.

Sokat jelentőnek mondtuk ezt a hirt, mert a pénzügyminiszter részéről jóakaratu közeledést látunk ebben az intézkedésben. A miniszter legutóbb selmecebányai beszédében ridegen és szinte elutasítóan nyilatkozott a mozgalomról, ez a mostani barátságos jóindulatnak nevezhető elhatározása tehát annál nagyobb meglepetést és örömet kelt a tisztviselőknél, nagyon jól tudják ők, hogy a pénzügyminiszter szava ebben az ügyben sokat nyom a latban, szinte döntő befolyású. Ennek a hírnél a hatása alatt indultak meg a tárgyalások a központi bizottság leirata fölött.

A központi bizottság a minap küldötte meg Ribiczey Ferenc törvényszéki bírónak a központi és a szegedi bizottságok teljesen kész memorandum-tervezetét avval a kérelemmel, hogy az aradi választmány foglaljon állást valamelyik javaslat mellett.

Az értekezletet Keller Izsó főmérnök, az aradi szervezet ügyvezető elnöke nyitotta meg. Pókász Imre titkár ismertette a két javaslatot, a központi és a szegedi bizottságét.

A központi bizottság javaslatának lényege ez:

1. a fizetés rendezése osztrák mintára;
2. előléptetés minden 5 évben;
3. ha a tisztviselő magasabb rangba nem juthatna, akkor minden 10 évben 10 százalék fizetésemelés;

4. szolgálati pragmatika megalkotása; és
5. a jelenlegi nyugdíjtörvény módosítása.
A szegedi javaslatnak lényegben ezek a főbb pontjai;

1. A teljes nyugdíjra való igény egyetemet végzeteknél 30 év, érettségizetteknek 35 év, a többieknek 40 évben állapítottassék meg;
2. töröljék el a pénztári óvadékot;
3. töröljék a fizetési nyugták bélyegeit;
4. tisztviselő ne fizessen adót.
5. A tisztviselők gyermekei tandíjmentesek legyenek és ezek számára létesítsenek állami ösztöndíjakat.

A két javaslat közül a központi bizottságé mellett volt mindjárt a hangulat.

Rieger Imre volt az első felszólaló. A központi átirat mellett van, annál is inkább, mert a szegedi részletekben vesz el és aprólékos. Adót ő szívesen fizetne, még községi adót is, csak adják meg a kellő fizetést. Pártolja a központi javaslatát, csak azt kifogásolja, hogy a javaslat a lakbérviszonyokat viszonyokhoz képest kívánna rendeztetni. Az ő felfogása szerint ez nem egész precíz kívánság. Jobb volna, ha a katonai lakbérrel egyenlő illetményeket kérnének a memorandumban.

Jánosy Győző szintén a központi javaslat mellett foglal állást, miután a lakbérrel kívül minden benne van, a mi a viszonyok megjavításához szükséges. Ajánlja, hogy a központi javaslatát avval a módosítással fogadják el, hogy a lakbér a katonák lakbérével legyen egyenlő.

Szigethy Elek az illetékességi kérdés rendezését óhajtáná még valami módon a memorandumba bevenni. Szívesen eláll azonban ettől az indítványtól, ha ennek a kérdésnek a keresztülvittele nehézségekre ütköznék.

Ribiczey Ferenc nem tartja cél- és alkalmoszerűnek ennek a kérdésnek a megbolygatását. Tudja ő is, hogy az illetékesi törvény mai formájában hiányos és rendezetlen.

Rieger Imre általánosságban nem tartja célravezetőnek, hogy most olyan kérésekkel hozzódjanak elő, melyek koldulásnak tűnnek fel. Olyan ügyeket, melyek nincsenek szoros összefüggésben a mozgalom igazi céljaival, ne most bolygassanak.

Miután több felszólaló nem volt, Keller elnök kimondja az értekezlet egyhangu határozatát, hogy a központi bizottság javaslatát magáévá teszi ama módosítással, hogy a lakbér a katonai lakbér illetményekkel egyarányban rendeztessék.

Az értekezlet felhatalmazza az aradi szervezet küldöttségét, hogy a lakbérre vonatkozó módosítást azon az előértekezleten, mely a kongresszust megelőzi, szóba hozzák, de már a kongresszuson erről szó nem lehet, mert ott szorosan ragaszkodnak a memorandumhoz.

Ribiczey Ferenc ezután bejelenti, hogy a küldöttség egyik tagja, Radány Dezső törvényszéki bíró nem mehet el a kongresszusra. Az értekezlet helyette Bercsényi Béla pénzügyi titkárt küldi ki. Evvel az értekezlet véget ért.

Jelen voltak: Ribiczey Ferenc, Keller Izsó, Szigethy Elek, Kovács Marcell, Pókász Imre, Rieger Imre, Székely Salamon, Denhof Sándor, Bercsényi Béla, Leitner Győző, Lukachich Gyula, Abaffy Gyula, Jánosy Győző, Gyurcsovetz Emil, Vadász Sándor, Pajkossy József, V. Nagy György, Szarka Sándor dr., Lukácsy Lajos, Pogonyi Nándor, Wirth János.

Választási mozgalmak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

Uj-Aradon tegnap bontotta ki zászlaját a magát szabadelpárt nevező agrár-párt. Rubinek József az O. M. G. E. titkára mondta el programbeszédét a Wallinger József-féle sör-csarnokban. A programbeszéd a derék uj-aradi svábok között meglehetősen csekély hatást keltett.

Kabdebó Ferenc, kinek népszerűsége az agráriusok mozgolódása dacára mitsen szenvedett, e hó 19-én mondja el beszámolóját és programbeszédét Uj-Aradon.

A világosi választókerület szabadelpárti polgárait Vásárhelyi László, a megyei szabadelpárt elnöke f. hó 15-én d. u. 3 órára a világosi nagy vendéglőbe értekezletre hívta egybe. A jelzett időben mintegy 400 választó polgár jelent meg. Vásárhelyi László a gyűlés egybehívásának szükséges voltát vázolván, felhívta a gyűlést, hogy tekintettel a közeli képviselőválasztásra, a szervezést ejtse meg s a további teendőket kobeledben hajtsa végre.

Az alakulás megtörtént, elnökké választott: Bohus László báró, alelnökökké: Török Arpád, Bohus Lajos báró és Szakusán Károly, jegyzőkké: Cegka Zdenko és Krausz Jakab. Megalakítottatott végül a nagy választmány községenként.

Török Arpád alelnök felszólította a választó polgárokat, hogy kit óhajtatának a jövő országgyűlésre képviselőül jelölni. A közbizalom egyhangulag Zselénszki Róbert gróf mellett nyilatkozott meg.

Elhatározta a gyűlés, hogy f. hó 19-én délelőtt mintegy 100 tagu bizottság fogja felkeresni Ujjfalun a képviselőjelöltet, felkérendő a jelöltség elfogadására. Ez alkalommal meg fog állapítani, hogy a jelölt milyen sorrendben látogatja meg az egyes községeket, a hol egyszerűs mind programbeszédjét is elmondja.

A *kisjenői* kerület szabadalvűpártja tegnap délelőtt 10 órakor tartotta meg jelölt gyűlését. *Kirileszku Gyula* kir. közjegyző pártelnök elnöklete alatt. A gyűlésen a kerület összes községeiből mintegy 400-an vettek részt. Az elnök indítványára egyhangulag *Bánhidny Antal* bárót jelölték. Felolvasták ezután *Wenckheim Frigyes* gróf táviratát, melyben a kerület eddigi képviselője szintén *Bánhidny bárót* ajánlja a választóknak.

A gyűlés aztán a pártelnök indítványára a következő telegramot küldötte *Szell Kálmán* miniszterelnökhöz:

Nagyméltóságú

Szell Kálmán miniszterelnök urnak

Budapesten.

A *kisjenői* szabadalvűpárt mai napon tartott értekezletén báró *Bánhidny Antal* birtokost jelölte. Ez alkalommal Nagyméltóságodat szabadalvű pártunk a ragaszkodás és törhetlen bizalom érzelmeivel üdvözl.

Kirileszku Gyula,
pártelnök.

Podmanicky Frigyes báróhoz, az országos szabadalvűpárt elnökéhez a következő táviratot intézte a gyűlés:

Nagyméltóságú

báró *Podmanicky Frigyes* urnak

Budapest.

Azon alkalomból, hogy a *kisjenői* szabadalvű-párt a mai napon képviselővé báró *Bánhidny Antal* birtokost jelölte, szabadalvű-pártunk Méltóságodat, mint a szabadalvű-párt ősz bajnokát mély tisztelettel üdvözl.

Kirileszku Gyula,
pártelnök.

A kerület eddigi képviselőjéhez a következő táviratot intézték:

Nagyméltóságú

gróf *Wenckheim Frigyes* urnak

Kigyos.

A *kisjenői* szabadalvű-párt mai értekezletén báró *Bánhidny Antal* jelölte képviselővé. Ez alkalomból pártunk Nagyméltóságodat állandó tiszteletéről és törhetlen ragaszkodásáról biztosítja

Kirileszku Gyula,
pártelnök.

Podmaniczky Frigyes bárónak a mai nap folyamán érkezett meg a válasza és így szól:

„Üdvözetünk szívélyes viszonzása mellett nagy örömmel vettem tudomásul báró *Bánhidny Antalnak* szabadalvű programmal történt jelölését.

Podmaniczky.

Megérkezett azonkívül *Wenckheim Frigyes* gróf válasza is, mely így szól:

„Nagyon köszönöm örvendetes tudósításukat és szíves jóindulatuknak kifejezését.

Wenckheim.

A *budapest-belvárosi* függetlenségi párt megalakult, a *Saskör* dísztermében szombaton tartott gyűlés alkalmával, *Hahóthy Sándor* elnöklése mellett. A végrehajtó-bizottság nagy lelkesedéssel, egyhangulag *Madarász József* jelölése mellett foglalt állást. Mivel *Madarász József* most nincs Budapesten, a gyűlés kiküldte *Hahóthy Sándort*, *Dobrovsky Agostont*, *Boross Sómát* és *Véri Károlyt*, hogy őt a birtokán: Hé-

vizgyorokon fölkeressék és a jelöltséget neki fölajánlják. A kiküldöttek ennek a megbízatásnak eleget tettek. *Madarász József* a jelöltséget elfogadta és kijelentette, hogy — noha ragaszkodik a régi, hű választókerületéhez, a történelmi függetlenségi zászló becsületéért elfogadja a belvárosi függetlenségi párt jelölését és legközelebb meg fog jelenni a belvárosi választók körében. A belvárosi függetlenségi párt végrehajtó-bizottsága ezentúl naponta este 6 órakor ülést tart, ahol a választók a szükséges fővilágosításokat megkaphatják.

A *gödöllői* függetlenségi párt tegnap délután tartotta alakuló gyűlését *Nyomárkay Kázmér* elnöklete alatt. A gyűlésen *Olay Szilárd* nak ajánlották fel a jelöltséget. *Olay* nyomban elmondta programbeszédét és holnap megkezdí körútját a kerületben.

Kecskeméten tegnap három jelölt tartotta programbeszédét, a negyedik, *Rakovszky István* táviratilag értesítette az alsókerületi néppártot, hogy másutt van elfoglalva és programbeszédét máskor fogja elmondani. A felső kerületben a szabadalvűpárt jelöltje *Szeless József* dr., a kinek programbeszédét nagy lelkesedéssel hallgatták a választópolgárok, *Szeless* a legnépszerűbb ember *Kecskeméten* s így megválasztása nagyon valószínű. Ellenjelöltje *Kovács Pál* dr. jogakadémiai igazgató függetlenségi programmal, a ki szintén ma tartotta programbeszédét. Az alsó kerületben *Rapcsányi István* fővárosi tanár, a *Kossuth-párt* jelöltje mondott programbeszédét.

A *szentési* függetlenségi párt tegnap este *Dienes Márton* jelölte. *Mérey Lajos* visszalépett. *Dienes* megválasztása bizonyos.

Ó-Becse. Tegnap délutánra *Radovanovits György* jelölése céljából gyűlés volt összehívva, a mely azonban résztvevők hiányában megtartható nem volt. A mai napra *Vissy Károly* közjegyző, *Gombos Béla* volt képviselő, *Paukovics Ottó* táblai bíró és *Tripolszky János* dr. hívtak össze gyűlést, a melyen ugy a magyarok, mint a szerbek nagy számmal jelentek meg és *Grünbaum Pál* dr. ó-becsei ügyvédet kiáltották ki képviselőjelöltül *Szell-párti* programmal.

A *nagy-szent-miklósi* kerület szabadalvű párti választópolgárai tegnap délelőtt gyűlést tartottak, a melyen egyhangulag *Nákó Kálmán* gróf eddigi képviselőt jelölték. A gyűlésen 600-nál több választó volt jelen. *Nákó* ellenjelöltjei *Jeszenszky Géza* dr. és *Rónay Ernő*. *Nákó* megválasztása valószínű.

A *debreceni* szabadalvűpárt vasárnap tartotta jelölt gyűlését, a melyen az első kerületbe *Korossy Kálmán* dr., a második kerületbe *Márk Endrét* jelölte. A harmadik kerületben *Szabó Kálmán* és *Dobiecky Sándor* szabadalvűpárti jelöltek állanak szemben egymással. A függetlenségi párt jelöltje az első kerületben *Thaly Kálmán*, a másodikban *Bakonyi Samu*. A harmadik kerületben a függetlenségi pártnak nincs jelöltje.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A *Kölcsey-Egyesület* ma délután 6 órakor tartotta szokott választmányi ülését, a melyen több érdekes ügyet intézett el. Ezekről lapunk más helyén tudósítunk. *Varjassy Arpád* kir. tanácsos elnök bejelentette, hogy *Laukó Albert*, az egyesület egyik legbuzgóbb tagja, kinek elévülhetlen érdemei vannak főleg a könyvtár rendezése körül, Aradról való végleges elköltözése miatt az utóbb viselt választmányi tagságról leköszönt. A gyűlés ezt sajnálattal vette tudomásul s elhatározta, hogy működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz s arról *Laukót* kivonatban értesíti. Végül bejelentette az elnök, hogy a *monografia-bizottság* immár újból megalakult s közelébb összejön elnökválasztás végett.

Az ülésen *Varjassy Arád* elnöklete alatt jelen voltak: *Edvi-Illes László* alelnök, *Pókász Imre* titkár, *Zádor Bertalan* pénztáros, *Boros Vida*, *Szathmáry Gyula*, *Posgay Lajos* dr., *Neuman Adolf*, *Nesnera Aladár*, *Rieger Imre*, *Stanber József*, *Abrai Lajos*, *Székely Salamon*, *Robitzek Agoston* dr., *Eckhardt Viktor*, *Fényes Dezső*, *Somogyi Gyula*, *Vass Géza*, *Konschitzky József* választmányi tagok.

(*) Az *aradi korcsolyázó-egylet*, folyó évi szeptember hó 18-án szerdán d. 12 órakor a kaszinó-egylet helyiségében (*Andrássy-tér*, *Hermann-ház*) választmányi gyűlést tart.

A gödöllői emlékünnap.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 16

Megható, lélekemelő ünnep volt tegnap *Gödöllőn*, dicsőült *Erzsébet királyné*nk szobránál. A boldogult *Nagyasszony* egykori kedves *Gödöllőjének* derék magyar népe hiven megőrzi azt a rajongó szeretetet, melylyel koronás urnője iránt viseltetett s minden alkalmat megragad arra, hogy benső kegyeletérzésének méltó kifejezést adjon.

Még élénk emlékezetünkben van az a magasztos ünnepély, melylyel a nagy királyné szobrát a tavasszal leleplezték. Soha ennél magasztosabb, lélekemelőbb ünnepélyen nem voltam — mondá az ősz király, s a szobor látására együtt zokogott *Gödöllő* hűséges népével.

Nincs e honnak olyan része, ahol ne emlékeznének *Erzsébet királynéről*, de sehol sem lehet iránta szentebb a kegyelet, mint *Gödöllőn*, ahol évtizedeken át édes pihenőt keresett és talált s ahol a föld népére annyi áldást osztott. S a tegnapi ünnepélyen is meglátszott, hogy az nem sablonos parádé, nem üres ceremónia, hanem bensőségteljes, őszinte szívből fakadó emlékezésnek megnyilatkozása volt.

Az ünnepély a nagykiterjedésű *Erzsébet-parkban*, a királyné szobránál folyt le, s dacára az esős időnek, nemcsak a *gödöllőinek*, hanem a fővárosból és a szomszédos falvakból is mintegy ötezen zarándokoltak oda. Ott voltak a földmivélsügyi miniszterium részéről *Scholz Gyula* országos főerdőmester, *Tavy Gusztáv* főerdőtanácsos és *Deiningger Imre* gazdasági főigazgató, a 48-as honvédek közp. választmányának 6 tagu küldöttsége *Mikár Zsigmond* vezetése mellett, *Kaffka László* min. tanácsos, *Kálmán Gusztáv* min. osztálytanácsos, a korona uradalom tisztviselői *Nick Ede* kir. tanácsos jószágigazgató vezetése mellett, *Kapcy Vilmos* főszolgabíró, *Róna József* szobrász s az összes *Gödöllőn* székelő hivatalok testületileg.

Az ünnepen szereplő művészek, kik mindannyian *gödöllői lakosok*, a szobor mögött emelkedő dombon helyezkedtek el, míg a szobor háttérét képező sziklákat fehér ruhás lányok csoportja díszíté. Amint a daloskőr elénekelte *Kölcsey* himnusát, *Somló Sándor* lépett az emelvényre s nagyszabású emlékbeszédet mondott *Erzsébet királynéről*. A költői szárnyalású beszéd, mély hatást tett a közönségre. Utána *Somló Sándorné* énekelte el *Erzsébet* himnusát. A művésznőt *Hackl Lajos* tanár kísérte harmoniumon. Erre következett a program legmegkapóbb pontja *K. Hegyesi Mari* szavalása. A művésznő *Lampert Gézának* egy alkalmi költeményét adta elő s leirhatatlan hatást tett a tömegre.

A dalárok Szózata után a sziklákon elhelyezett fehér ruhás lányok négyes sorokban pompás élővirág koszorújukkal a szoborhoz vették csatlakoztak hozzájuk az öreg honvédek, kiket a művészek csoportja követett. Az öreg honvédek koszorúját *Mikár Zsigmond* rövid beszéd kíséretében tette le *Erzsébet királyné* szobrához. Az aggharcosok szemébe köny szökött, midőn *Mikár* remegő hangon mondá: „Az öreg honvédek küldik a koszorut hálás kegyeletük jeléül *Erzsébet királynénak*, aki áldott kezeivel oly sok keserves könyvet törült le a szabadságharc nyomorékainak szeméből.”

Az öreg honvédek után a művészek járultak a szoborhoz egy-egy virágbokréttával: *Hegyesi Mari* ibolya, *Somló Sándorné* pedig rózsacsokrot tett a talapzatra.

Ezzel véget ért a magasztos ünnepély, melyet Gödöllő közönsége Erzsébet királyné halálának évfordulóján évenként meg fog ismételni.

Az aradi választás határnapja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

A központi választmány ma délután megtartott ülésén az aradi képviselőválasztás napját október hó 2-ára, szerdára tűzte ki, a mikor előreláthatólag az ország legtöbb választókerületében megtörténnek a választások.

Az ülést — melyen *Simay István, Kristyó János, Tedeschi Viktor, Steinhardt Mór dr., Bing Vilmos, Remetey F. Károly* és *Reicher Ferenc* voltak jelen — *Institoris Kálmán* nyitotta meg, bejelentvén, hogy mivel az aradvárosi szabadelvűpárt tegnap *Salacz Gyula* polgármestert, a ki elnöke a központi választmánynak is, képviselőjelöltül fellejtette, az ülést, mint érdekelt fél nem vezetheti, azon jelen nem lehet, s így a törvény értelmében ő, mint helyettes polgármester foglalja el az elnöki széket. Egyben felkéri a gyűlést, hogy mivel eddig ő volt a központi választmány jegyzője, új jegyzőt válasszon. Egyhangulag *Steinhardt Mór dr.*-t választották meg.

Elnök bejelenti, hogy a királyi meghívólevelet a szombaton tartott rendkívüli közgyűlésen kihirdették. Majd felolvasta a belügyminiszter körrendeletét, melyben az általános képviselőválasztások határnapjául az október hó 2-tól 11-ig eső tíz napot tűzi ki.

A központi választmány egyhangulag október hó 2-ában állapotott meg az aradi választás határnapját illetőleg.

Mivel a választásra jogosultak száma túlhaladja az ezeröttszázat, ezuttal is két szavazatszedő küldöttség fog működni, az első a városháza délnyugati oldalán lévő földszinti nagyteremben, a második az északnyugati földszinti teremben. Az első küldöttségnek szavaznak a belvárosi választók, a másodiknál Erzsébetváros, Sarkad, Gáj, Ség, Ujtelep, Poltura és a tanyák választói.

A szavazás igazoló-lapokkal fog történni, melyeket a választók csakis személyesen vehetnek át a választást megelőző vasárnap, hétfőn és kedden a városháza tanácstermében, a választás napján pedig a városháza előtt e célra felállítandó sátorban.

A választás lefolyására a törvény értelmében a központi választmány fog felügyelni. A küldöttségek a következőképp alakították meg:

Választási elnök és az első szavazatszedő küldöttség elnöke: *Simay István*.

A második szavazatszedő küldöttség elnöke: *Remetey F. Károly*.

Helyettes elnökök: az I. küldöttségnél *Steinhardt Mór dr.*, az II-iknél *Tedeschi Viktor*.

Választási jegyzők: az I. küldöttségnél *Rosenberg Miksa dr.*, a II-iknél *Tolnai János dr.*

Helyettes jegyzők: az I. küldöttségnél *Vannay János dr.*, a II-iknél *Velcsov Géza dr.*

A választási aktust reggel 8 órakor nyitják meg a szokott törvényes formások közt; a szavazás 9 órakor kezdődik. Mindezt egyébként falragaszokon és dob-

szó melletti kihirdetésben tudomásukra fogják hozni a választóknak.

A központi választmány megkeresést fog intézni a városi tanácshoz, hogy a választási helyiségeket rendeztesse be s mindenik küldöttséghez két-két hatósági közeget rendeljen ki a személyazonosság igazolására.

TANUGY.

(—) Iskolaszéki ülés. Arad szab. kir. város iskolaszéke f. évi szeptember 19-én, csütörtökön délután 4 órakor a városház emeleti kistermében ülést tart, melyre t. iskolaszéki tag urak, valamint a községi iskolai igazgató tanító urak és urhölgyek ezulon is meghívotnak.

A tanácskozás tárgyai: 1. Reiner Lipót aradi lakos kérelme a mult iskolai évről töle követelt 24 korona tandijhátralék elengedése iránt. 2. Rákócy Klára községi segédovónő kérelme, fizetésemelés, illetve ötödéves korpótlékban való részesítése és lakbér megszavazása iránt. 3. A polgári fiúiskolánál megüresedett rajztanítói állásnak, illetve esetleges előléptetés esetén egy osztálytanítói állásnak meghívás utján való betöltése és esetleg egy kisegítő tanító alkalmazása. 4. A polgári fiúiskola igazgatóságának előterjesztése, ott a párhuzamos I-só c. osztálynak felállítására tárgyában. 5. Jelentés az összes községi elemi iskolák osztályába a folyó iskolai évre beiratkozott tanulók létszámáról s az előállott túlnépesség megszüntetése tekintetéből szükséges intézkedéseknek megtétele. 6. Az Ujtelepen lakó több lakosnak kérelme, az ottani elemi leányiskolánál az V. és VI. osztályának felállítására tárgyában. 7. Előterjesztés a tanítóknak mikénti beosztása és áthelyezése tárgyában. 8. Az iskolafelügyelő előterjesztése, a mult iskolai évre kiküldve volt iskolalátogatóknak a folyó év végéig való meghagyása tárgyában. Aradon, 1901. évi szeptember hó 16-án. *Salacz Gyula*, kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

Mac Kinley halála.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Buffalo, szeptember 16.

Roosevelt kiáltványt bocsátott ki, a melyben felszólítja a lakosságot, hogy csütörtökön, *Mac Kinley* temetése napján mindenütt tartson istentiszteletet. *Mann dr.*, az elnök kezelőorvosainak egyike, különösnek találja, hogy a boncolásnál mindazokat a szöveteket, a melyeken a golyó keresztül hatolt, elhalva találták. A gyomorban körülbelül egy ezüstdollárnyi nagyságú darab volt elhalva. A boncolásnál jelen voltak a kormány képviselői, a családnak sok tagja és igen sok orvos.

Buffalo, szeptember 16.

Milburne kiállítási elnök házában délelőtt 11 órakor istentisztelet volt, a melyen jelen volt *Roosevelt*, a kabinet tagjai, sok más előkelőség és *Mac Kinley* özvegye. Az istentisztelet után *Mac Kinley* tetemét a kabinet tagjaitól és rendes katonaságtól, miliciától és tengerészkatonáktól kísérve, a City hallba vitték, a hol a lakosságot délután bebocsájtják a ravatalhoz.

Chicago, szeptember 16.

A rendőrség elejtette azt a feltevést, hogy *Mac Kinley* összeesküvésnek esett áldozatul, mert semmiféle bizonyítékot sem talált erre a feltevésre.

Czolgosz atyja Buffaloba utazott, hogy fiát töredelmes vallomásra és különösen az esetleg fennálló összeesküvés leleplezésére bírja.

Buffalo, szeptember 16.

A törvényszék 23-án ítélik *Czolgosz* felett.

Buffalo, szeptember 16.

Tizennégy orvos aláírásával olyan jegyzőkönyvet adtak ki, a melyben annak a gyanunak adnak kifejezést az orvosok, hogy *Czolgosz* golyói meg voltak mérgezve.

Washington, szeptember 16.

Hay külügyminiszter az idegen hatalmaságok washingtoni képviselőihez körjegyzéket

intézett, a melyben hivatalosan értesíti őket *Mac Kinley* haláláról és arra kéri őket, értesítsék kormányukat, hogy az elnöki hivatal *Rooseveltre* szállott át. A körjegyzék kiemeli, hogy az amerikai népre nagyon vigasztalóan hatott az őszinte aggodalom, a melylyel a barátságos nemzetek *Mac Kinley* betegségének folyását kísérték, mialatt a halállal vívódott, ugyszintén a részvét megnyilatkozásai, mikor még remény volt *Mac Kinley* életbenmaradására.

Buffalo, szeptember 16.

Mac Kinley elnök élete 40.000 fontra volt biztosítva. Az elnök után különben jelentéktelen vagyon maradt hátra.

A külön vonat, mely *Mac Kinley* holttestét vitte, ma reggel 9 órakor érkezett Washingtonba, a hol rögtön a Fehér házba szállították. Holnap nagy gyászmise lesz. Este Kantonba szállítják az elnököt, s ott helyezik örök nyugalomra.

A Kossuth-asztaltársaság ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 16.

Az aradi *Kossuth Lajos-asztaltársaság*, mely nemes ambícióval és törhetlen erélylyel szolgál egy nemes célt, hogy *Kossuth Lajos*nak a polgárok filléreiből Aradon egy szobor állíttassék, ma este a „Jó pásztor“-hoz címzett vendéglő külön éttermében népes és látogatott ülést tartott. A gyűlésen az asztaltársaság tagjai, dacára a szakadó esőnek, csaknem teljes számmal megjelentek.

A mai gyűlésen *Nagy Kálmán* elnök egy tagtársukról, *Novotny Lajos*ról emlékezik meg, kit a minap súlyos csapás ért. Lányja, egy 17 éves szép leány halt meg. Az elnök szép szavakkal fejezi ki részvétét tagtársuknak.

Ezután *Mülek Lajos dr.* országgyűlési képviselőhöz fordul és üdvözlí azon alkalomból, hogy hosszas betegségéből felépülve, ismét megjelenhetett a munka küzdterén, a hol annyi babért aratott. De nem feledkezik meg arról sem, akinek ezt az örömet köszönhetik: *Mülek Lajosné*ről. Ő neki köszönhetik, hogy *Mülek* ma épen és egészségesen szentelheti magát a munkának, melyben annyi örömet talált mindig, az ő önfeláldozó készsége és gyöngéd ápolása hozta meg azt a napot, melyben férje felkelhetett betegágyából.

Mülek Lajos dr. megindultan mond köszönetet az elhangzott dicséretékért. Az igaz, hogy ő a munka kedvelője és ebben találja örömet. Hogy hosszas betegségéből fölgyógyult, abban tényleg nagy érdeme van nevének, aki éjjelnappal ott virrasztott betegágya mellett, ápolta gyöngéden és önfeláldozóan. Kívánja, hogy az asztaltársaság azt a célt, melynek megvalósítását maga elé tűzte, minél hamarabb érhesse el.

Mülek az asztaltársaság tagjai lelkes éljennel honorálták, mely éltetésben benne volt az az öröm is, melyet a függetlenségi polgárok a népszerű képviselő fölgyógyulása fölött éreznek.

Ezután *Schwarz Zsigmond* titkár fölolvasta, hogy mennyi gyűlt össze a legutolsó héten a *Kossuth-szobor* javára. Az utolsó heti gyűjtés eredménye a következő: *Lócs R.* és társai 1 kor. 50 fillér, *Lübeck Hermann* 38 fillér, *Borhegyi Károly* gyűjtőívén 6 kor. 50 fillér, egy koszorúmegváltásért 5 korona.

A titkár még azt is jelentette, hogy egy tagtársuk, ki ismeretlen kíván maradni, lánya halálának emlékeztére 100 koronát adományozott, avval a szerény kérelemmel, hogy lányának névnapján emlékezzenek meg róla néhány

szóval, A gyűlés szíves örömmel ígérte ezt meg az ismeretlen adakozónak.

Schwartz Zsigmond ezután arról az eszméről beszélt, melynek alapját ez az asztaltársaság vetette meg: a Kossuth-szoborról.

— Nehéz küzdelmeink voltak, — szolt a titkár — sokat kellett küzdeni a közönnyel és nembánomsággal. A nagy Kossuth halhatatlan emléke Aradon apró fillérek által épül fel s ehhez sok idő s nagy kitartás kell. Most aztán újabb segítség érkezett. A helyi lapok egyike, az *Aradi Közlöny* néhány nappal ezelőtt egy felhívást bocsátott ki, melyben arra buzdítja a közönséget, hogy adakozzanak a Kossuth-szobor javára. Ez a felhívás okvetlen azt a reményt ébreszti, hogy ennek a lapnak a támogatásával elérhetjük célunkat. Örömmel és hálával fogadjuk az *Aradi Közlöny* támogatását, és ezért hálás elismerésünket fejezzük ki. Rajta leszek, hogy ez jegyzőkönyvbe iktattassék. Hiszem is, hogy ha ez a lap tovább is megmarad ennek a célnak a szolgálatában, a mi támogatásunkkal csakhamar állani fog Kossuth Lajos szobra. Indítványozom, hogy jegyzőkönyvi kivonattal fejezzük ki elismerő köszönetünket az *Aradi Közlönynek*.

A tagok éljenzéssel fogadták az indítványt, mire Nagy Kálmán elnök határozatképpen kimondja, hogy az *Aradi Közlöny* jegyzőkönyvi kivonattal értesítendő az elismerő köszönetről.

Ezután bejelenti, hogy Révész Adolf a Kossuth-szobor céljaira 20 koronát küldött, Löwy Mór pedig 2 koronát adott a gyűlés folyama alatt.

Angyal Dezső pénztárnok ezután Schwartz Zsigmond érdemeit méltatva, egy elkésett névnap üdvözléssel lepte meg, melyet csak azért tolmácsol a társaság nevében ily későn, mert azóta nem volt összejövetelük. Együttal átnyújtott neki egy értékes ajándékot: egy remek kivitelű szivarszipkát.

Schwartz Zsigmond meghatottan köszönte meg a szeretetnek ezt a jelét és ígérte, ezután fokozott buzgalommal fogja szolgálatait a szent célnak szentelni.

Végül Nagy Kálmán az asztaltársaság zsidó vallású tagjainak kíván boldog ünnepeket.

HIREK.

Indiskrét pályázók.

— A kulturpalota tervel. —

Arad, szeptember 16.

Ugy szokott az lenni, hogy ha titkos pályázatot hirdetnek valami monumentális épületre, emlékműre: pár nap alatt már a verebék is csiripelik, hogy ez a pályamunka ezé és ezé a hirneves építészé, a kinek ilyen és olyan, de mindenesetre nagyon sok előnye van a többi fölött és ha nem az ő tervei szerint csináltatják meg a szóban forgó műalkotást, nem fog az érnei egy hajtófát sem. Szóval: a titkos pályázat azért titkos, hogy ne legyen benne semmi titok.

Nem tudjuk, hirdettek-e ki annak idején jelíges, titkos pályázatot a bábell templom, vagy az egyiptomi piramisok terveire, de ha hirdettek, valószínűleg már akkor is történt olyan zsánerű indiskréció, melyet ma az aradi kulturpalota és mauzoleum tervpályázatával kapcsolatban tettek szóvá a Kölcsey-Egyesület ülésén.

Hát az történt, hogy a már kinevezett jurytagokhoz, sőt a Kölcsey-Egyesület számos választmányi tagjához levelek érkeztek a szép Budapestről. Ottani építész urak nevük kiírásával egész nyíltan bevallják, hogy az aradi kulturpalota tervpályázatán ők is részt vesznek, pályaművük jelígeje ez és ez. legyen szí-

ves a jury- vagy választmányi tag ur elfáradni a kiállított tervekhez, nézze meg azokat és foglaljon állást, csináljon propagandát az építész ur mellett, hogy titkos pályázaton az ő, immár diskréten elárult neve kerüljön ki diadalmasan a mérkőzésből. A mi annyit jelent, hogy e révén már egész csomó tervpályázatról köztudomású, ki a szerzője, kinek a nevét rejti a jelíges levél. Tehát a titkos pályázat ezen indiskrét urak révén csaknem egészen átfomálódott nyílt pályázattá.

A mai ülésen szóba is hozták, hogy mindezt tekintve, nem jó lenne-e nyílttá alakítani át a pályázatot, vagy legalább annyit megtenni, hogy az indiskrét urakat ki kell rekeszteni a pályázatból.

Egyik sem történt. Az első azért nem, mert titkos pályázat volt hirdetve, a második pedig azért, mert akkor előfordulhatna, hogy igen sok kitűnő terv kimaradna a pályázatból, a mi esetleg az ügy hátrányára volna.

De az is megtörténhetnék, hogy valamilyen gonosz máju pályázó, a kinek erősen van oka tartani a konkurenciától, egyszerűen apokrif levelet írna a jury tagjaihoz a jelígek felhasználásával s akkor aztán alig maradna pályázat, meg pályázó, a jó viccet elkövető ur pedig könnyű diadalhoz jutna.

Hát bizony már az indiskréció megtörtént. A jury tagjainak kétségkívül lesz gondjuk arra, hogy a levélben kilincselő urak informálását mibe se vegyék s azoktól teljesen eltekintve döntsenek a tervpályázatok sorsa felett. Hogy így fog történni, arról meg vagyunk győződve.

— Fascho-Moys Sándor kitüntetés. A király Fascho-Moys Sándor miniszteri tanácsos, aradmegyei nagybirtokost, ismét kitüntetésben részesítette, a mit a hivatalos lap a következőkben ad hírül:

Személyem körül magyar miniszterem előterjesztése folytán dr. Fascho-Moys Sándor belügyminiszteriumi miniszteri tanácsosnak, a fiúmei középfoku közigazgatási hatóság életbeléptetésére vonatkozó szervezési munkálatok körül szerzett érdemei elismerésül, Szent István-rendem kiskeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1901. évi szeptember hó 9-én.

Ferenc József, s. k.

Gróf Széchenyi Gyula, s. k.

— A kulturpalota jury-je. Az aradi kulturpalota- és vértanu-mauzoleum iránt általános az érdeklődés. Fraknoi Vilmos, a muzeumok és könyvtárak országos felügyelője megleghangu levelet intézett Varjassy Árpád kir. tanácsoshoz, a Kölcsey-Egyesület elnökéhez, a melyben rendkívüli örömeinek ad kifejezést, hogy a kulturpalotára immár a tervpályázatok is együtt vannak. Irja továbbá, hogy ha csak ideje enged, személyesen le fog jönni, hogy a juryban részt vegyen, melynek tagságát köszönettel elfogadja. Hasonló megleghangu levelet küldött Urbán Iván főispán, Salacz Gyula polgármester és Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán is, kik mindhárman élénken érdeklődnek a kulturpalota iránt. A Kölcsey-Egyesület a maga részéről ma választotta meg a jury-ben helyet foglaló négy tagot s így most már az egész bíráló bizottság együtt van. A teljes jury a következő: Elnök Urbán Iván főispán, tagok: Fraknoi Vilmos, Salacz Gyula, Varjassy Árpád, Dálnoki Nagy Lajos dr. Aradváros részéről: Virágh Lajos, Kocsis Lajos, Hegedüs László, Márk Károly. Aradmegye részéről: Takácsy Sándor dr., Trutia Péter, Keresztes Gyula dr., Mittler Izidor dr. A Kölcsey-Egyesület részéről: Boros Vida, Nesnera Aladár, Edvi-Ilés László, Fényes Dezső. Végül az aradi mérnök- és építész-egylet részéről: Keller Izsó, Kövér Lajos.

— Az aradi iparosok jelöltje. Az aradi iparosok ma este a Millennium sörarszarnok külön helyiségében bizalmas értekezletet tartottak, a melyen Berán Antal ipartestületi elnök ajánlata elhatározta, hogy Salacz Gyula polgármesterrel szemben egy az iparosok köréből való jelöltet állítanak fel Kristyóry János kereskedelmi és iparkamarai elnök személyében. Az iparosok Kristyóryt holnap fogják felkérni a jelöltség elfogadására.

— Galgóczy hadtestparancsnok afférje. Galgóczy hadtestparancsnok régóta rossz lábón él Bilinszky galiciai helytartóval. A minap történt, hogy egy ünnepélyos lakoma alkalmával a tábornoszernagy ignorálta Bilinszkyt, mire ez kihívta őt. A hadtestparancsnok jelentést tett az esetről a királynak, aki táviratilag tudatta Galgóczyval, hogy magas korára való tekintettel, az ügy fegyveres elintézését nem tartja szükségesnek. Az ügy valószínűleg jegyzőkönyvileg nyer befejezést.

— Felmentett főispán. A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király báró Vojnits István, Bács-Bodrog vármegye és Zombor szabad királyi város főispánjának, ezen állásától saját kérelmére lett felmentése alkalmából, e minőségben tett hasznos szolgálatai elismerésül a Szent István-rend kiskeresztjét díjmentesen adományozta.

— Nagyvárad választók Barabás Bélánál. A nagyváradai függetlenségi párt öt tagu küldöttséget küldött ma Aradra, hogy felkérje Barabás Béla dr.-t a nagyváradai képviselőjelöltség elfogadására. A küldöttség az esti gyorsvonattal érkezett meg s egyenesen Barabás lakására hajtatott. A nagyváradiai szónoka Stokker Károly ügyvéd szép beszéd kíséretében kérte fel Barabást a jelöltség elfogadására, mit Barabás készséggel el is vállalt, kijelentve, hogy tudja, miszerint bukása Tisza Kálmánnal szemben biztos, de a zászló becületéért ennek is kiteszi magát. Este a Fehér Kereszt kis termében gyűltek össze a nagyváradiai tiszteletére Barabás hívei, hol számos felköszöntőben ünnepelték a nagyváradiakat és Barabást. Beszéltek Stokker Károly Szalay Mihály dr., Müllek Lajos dr., Nagy Sándor dr., Weisz Károly, Nagy Kálmán, Kovács Vince, Cs. Endes Dániel, és még többen. Az estélyen jelen voltak: Nagyváradról Wodiczky Antal dr., Stokker Károly, Weisz Károly, Hann Lajos, Fischer Emil. Aradról Barabás Béla dr. és neje, Müllek Lajos dr., Nagy Sándor dr., Nikolits Döme, Pollák Vilmos, Nagy Kálmán, Maresch Gyula, Tabakovits György dr., Huzó István, Szalay Mihály dr. Cs. Endes Dániel, Kovács Vince és még számosan.

— A pécskai ásatások. Dömötör László főreáliskolai tanár szorgalmasan folytatja a pécskai ásatásokat, amelyeknek már eddig is igen szép az eredménye. A Kölcsey-Egyesület ma tartott választmányi ülésén bejelentette Varjassy Árpád kir. tanácsos, elnök, hogy a kultuszminiszter a folyó évre az Atzél-könyvtár költségeihez újabb 1000 korona, a pécskai ásatások folytatására pedig 600 korona segélyt szavazott meg. Dömötör tanár elköltött az ásatásokra ez évben 674 korona 55 fillért, maga az ásatási alap ma 1476 koronát tesz ki, mely összeget az ásatások folytatásán kívül az ipar- és régészeti muzeum fejlesztésére fordítanak. Dömötör tanár részletes leltárt küldött a múlt évi ásatások eredményéről. Ezek szerint talált az idomítás nyomait magán viselő kőtárgyakat, csiszolt kő- és szarvasagancsból készült evőeszközöket, őskori edényeket, cserépsimitót, korongokat, orsófejeket, hálonehezéket, kézi malomkövet, római gyártmányu áldozó-csészéket stb. E tárgyak már fent vannak az ereklyemuzeum egyik helyiségében. A választmány megbizta az elnököt, hogy mindezeket leltár szerint vegye át.

— Szelle — Arad közelében? Az ujaradi szőlőmunkások érdekes dologról beszélnek. Azt

beszélnek, hogy *Szelle* József egy szőlőben van elrejtőzködve, és senkivel sem közlekedik. Az ujaradi munkásnép jól ismeri Szellét, mert sokszor fordult meg köztük. Hogy ez a hír mennyiben igaz, nem tudjuk, azt sem, hogy az a szőlő, melyben Szelle tartózkodnék, a Hegyalján, vagy az ujaradi oldalon van-e. Szellének ma különben elárverezték két kis ingatlanát. Az egyiket Gyorokon 30 koronáért, a másikat Glogovácson 112 koronáért vette meg *Vormit-tag* Ádám. Holnap délután 3 órakor Szellék lakásán a Boros Béni-tér 4. szám alatt elárvereztetni Kertész Miksa dr. a Szelle nagy könyvszekrényét, melynek 1200 forint a becsértéke és a csillárokat.

— **Hazaértek a katonák.** Vasárnap este féltizenegy órakor hangos zeneszóval jöttek meg bakáink a hadgyakorlatokról. Az ezredet *Wachsmann* Vilmos ezredes vezette s ma már kezdetét vette a háromévesek leszerelése. A nagy gyakorlatokról csak két zászlóalj érkezett meg mert az egyik mindjárt új állomáshelyére *Fehértemplomra* utazott. A negyedik zászlóalj pedig csak október elején jön haza Dalmáciából.

— **Frigyes császárné és Seckendorf báró.** Mi is megemlékeztünk róla, hogy *Harden* Miksa, a *Zukunft* című német folyóirat szerkesztője, aki felségsértés miatt már többször fogságot is szenvedett, a lapjában említést tett arról a kósza hírről, hogy *Frigyes* német császárnak nemrég meghalt özvegye, *Viktória* császárné titkos házasságot kötött férje halála után báró *Seckendorffal*, egykori főudvarmesterével. A hír akkor Németországban kinos feltűnést keltett. *Viktória* császárnénak, II. Vilmos császár anyjának a képe mint a női hűség szimbóluma lebegett a német nép előtt és ezt a poétikus képet a szárnyra kelt mende-monda kissé megtépázta. El lehet képzelni, hogy a német császár, akit fiui érzelmében sértett ez a dolog, milyen keserűen fogadta a mende-monda szárnyrakelését. A kósza hírt — mint megirtuk — megcáfolták, de a cáfolat, melynek forrása is ismeretlen volt, nem volt hivatalos jellegű. Ennek lehet tulajdonítani, hogy a mende-monda most egy angol ujságnak, a *Modern Society*-nek szolgál szenzációs táplálékul. Ez az angol ujság nem kevesebbet, mint azt állítja, hogy *Frigyes* császár özvegye három millió márkát hagyott végrendeletében báró *Seckendorffra*. Ez az állítás merőben ellenkezik azzal a jelentéssel, mely szerint, mint olvasóink emlékezhetnek, báró *Seckendorfnak* a végrendelet alapján csak néhány értékes emléktárgy jutott. Az angol ujság tovább fűzi a három millió hagyaték meséjét, amennyiben ezt írja szóról-szóra:

— Báró *Seckendorf* az az igen kiváló ember, harminc éven át a császárné jobb keze volt, teljesen és mindenben annyira harmonizált a császárnéval, hogy nincs semmi ok rá, hogy miért ne tölthette volna be a férj állását.

Még azt is hozzát teszi a *Modern Society*, hogy a császárné valószínűleg még életében lemondott vagyona e részéről, tekintettel második házasságára. Az angol ujságnak erre a váratlan közleményére most energikus és minden kétséget kizáró cáfolatot várnak Németországban.

— **Sikkasztó bankigazgatók.** Stuttgartból távirják, hogy a heilbrunni „Gemeinde-bank“ két igazgatóját: *Hupp*-ot és *Kremlin*-t másfél millió marka elsikkasztása miatt letartóztatták.

— **Szüret az aradi hegyalján.** Pár nap múlva beállít gazdájához a szőlőpásztr. Tiszteleg rezesflintájával és alázatosan jelenti.

— A darázs meg a veréb instálom ásan igen kikezdte már a termést, tán szüretelnék.

— Elég érett már?

— Mint a méz, olyan édes. Ha a darázs szür, már akkor mi is megcselekedhetjük.

Erre aztán összeszedik a puttonosokat, taposókat, szedő leányokat s néhány vályogvető cigány muzsikája mellett megindul a menet a szőlőhegyre. Megkezdődik a vigság-sopánkodással, élcelődéssel telik el az egész nap s a vidám nótákat visszhangozzák a szőlőhegyek. Este aztán jönnek a mulatságok. Járja a tánc, ropognak a fegyverek, s színes rakéták sísteregnek a levegőben s kint a tűz mellett heverésznek az elfáradt munkások.

Öreg szőlőbeyeink közzé is visszaköltöznek a romantika régi szép napjai, amikor csupa vigság, csupa gyönyörűség volt az egész élet. A gondozott hegyi utakon megjelennek a mustot szállító szekerek, itt ott egy-egy roskatag kerék le is török a nehéz teher alatt. A szüretet az aradi hegyalján október hó elsején tartják.

A kovaszinci hegyszék különben már ma elhatározta, hogy Kovaszinon a szüretet október hó 7-én tartják meg.

— **A cár és a fényképezés.** A francia fényképezés nagyon elvannak keseredve, mert a francia belügyminiszter hirdetésmények útján tudatta a közönséggel, hogy a cár franciászági tartozkodása alatt fényképező készülékek felállítása az utakon tiltva van. Ennek folytán az ünnepek nem igen lesznek megörökíthetők. A betiltás a cár egyenes kívánságára történik.

— **Kiss Ernő imakönyve.** Érdekes relikviával gazdagodott ma az aradi szabadságharc erekllyemuseum. *Schippert* János főherceglaki m. kir. postamester küldötte be boldogult atyja *Schippert* János volt 1848—49-es honvédőrnagy hagyatékából *Kiss* Ernő tábornok imádságos könyvét, örök megőrzés végett. Az őrnagy segédtisztje volt a vértanu tábornoknak, ki kevéssel halála előtt imakönyvét *Schippertnek* adta át azon kérelemmel, hogy azt ne jének kézbesítse. Az aradi katasztrófa után az akkori zavaros időkben az őrnagynak nem volt alkalma találkozni a hős vértanu özvegyével s így az imakönyv nála maradt, melyet halála órájáig kegyelettel őrzött. Ez a biblia igen értékes és emléktárgy lesz *Kiss* Ernő relikviái között.

— **Nagy tűz egy kendergyárban.** Tegnap délután az ujszegedi kenderkészítőgyárra ismét rászállt a vörös kakas. Alig egy hónapja történt, hogy a gyár gerebenező-helyisége elpusztult s most több nagyértékű kenderkaszal esett a tűzvész martalékául. A tiloló ház mellett eddig ismeretlen okból gyuladt ki két hatalmas kenderkaszal. A szélvész csak kedvezett a romboló elemnek, úgy, hogy a kivonult tűzoltóságok a közelben lévő kazlak megmentésére törekedtek. Egy szomszédos kazal mindamelllett lángra gyult. A tűz még most is tart s valószínűleg holnap is lappangni fog, amiért a tűzoltók állandó készenletben vannak. A kár nagysága eddig nincs meghatározva, de hozzávetőleg huszezer koronára rug.

— **Méregkeverő polgármester.** Kis-Stohban tegnap feltűnést keltő eset történt. *Herfert* Róbert polgármestert hitvesgyilkosság gyanúja alatt letartóztatták. A polgármester neje pár hét előtt halt meg hirtelen s a halottkém a halált erőszakosnak konstata. A polgármester neje halála után gazdasszonyával élt közös háztartásban s az a gyanu, hogy együttesen pusztították el méreggel a polgármesternét. Mindketten a vizsgálóbíróóság börtönében ülnek.

— **Szerencsétlenség a hadgyakorlaton.** Pécsről telegrafálják, hogy a 3-ik bosnyák zászlóalj *Richter* nevű kapitánya Visnyón, ahol zászlóaljával táborozott, egy hirtelen el akart fogni. A kapitány valahogy érintette a huszárló hátsó lábait, mire ez kirugott, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a kapitányt homlokán ta-

lálta. Richtert eszméletlenül szállították el a gyakorlatok színhelyéről. A hirtelen elhunyt huszárt nem fogták el.

— **Felfüggesztett postatiszt.** A nagyváradi postaigazgatóság *Böhm* Ferencet, a makói postahivatalnál alkalmazott segédtisztet hivatalától felfüggesztette és ellene a fegyelmi eljárást elrendelte. Ennek a felfüggesztésnek meglehetősen pikáns előzményei vannak. A múlt évben *Horváth* Ferencet, a makói postánál levő segédtisztet a csekk-osztálynál elkövetett sikasztása miatt börtönre ítélték. A fiatal bűnös nagyon elunhatta magát a börtön egyhangu levegőjében, mert több ízben levelet írt jó barátjának, élénken kérdezősködve a makói viszonyok felől. *Böhmnek* nem valami nagyon hízogó volt a levelezés, mert azt izente vissza *Horváthnak*, hogy semmi hajlandóságot sem érez magában arra, hogy egy sikkasztóval levelezést folytasson. *Horváth* e rut hálátlanságot nem tudta elviselni és nyomban kihallgatásra jelenkezett. A vizsgálóbírónál azt a meglepő vallomást tette, hogy *Böhm* éppen úgy manipulált a posta csekkekkel, mint ő, de hogy rá nem jöttek, annak oka az, hogy *Böhm* a pénzt idejekorán helyre tudta tenni. E vallomás után felfüggesztették fel *Böhmöt* hivatalától, de csak a megindított vizsgálat lesz hivatalos kideríteni, azt, hogy mennyiben volt igaza *Horváthnak*. Mellékesen megemlítjük, hogy úgy *Horváth*, mint *Böhm* már előzőleg fegyelmi büntetést kaptak szabálytalan pénzmanipulációk miatt s akkor Makóra helyezték őket javulni. Hát ez szép kis javulás.

— **Örvendjenek a háziasszonyok.** Széleskörű érdeklődésre számíthat az alábbi hír: Hogy a legelegánsabb, szolid anyagból készült háztartási tárgyakat, melyek minden terített asztal és kredenc díszére válnak, 50 krajcárért lehessen kapni, ezt eddig még a legtakarékosabb háziasszony sem merté elképzelni. Ma már nem tartozik a lehetetlenségek közé, mert Aradon, *Porter* Vilmos koronás áruházában, az *Andrássy-téren*, a Központ szálloda épületében ezen rendkívüli árkedvezmény mindenki által igénybe vehető. Mi is nagyon melegen ajánljuk a t. helybeli és vidéki érdeklődőknek, hogy mielőtt máshova fordulnak, tekintsek meg *Porter* ezen cikkében gazdagon felszerelt raktárát. Ezen cikkek egyuttal a legszebb és legmutatósabb ajándéktárgyak bármely alkalmára.

— **Ujtás! Honisch L. István** cs. és kir. főher. udvari fényképező művészeti académiailag tag műtermében Szabadság-tér 16., (Dománypalota.) Telefon 358. Minden vasár- és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigorúan be lesz tartva. A közönség szíves figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselővel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Részvénytársaság a levegőben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 16.

Némely emberi elme szinte kifogyhatatlan a szédelés, a más ember pénzére spekulálás legagyafurttabb nemeinek kitalálásában. A csalás, a szédelés akárhán embernek a mindennapi kenyere lett és a rendőrségnek ugyancsak erős munkájába kerül a szédelgők állandó megfigyelése.

A rendőrség bűnügyi osztálya azonban a megfigyelésen kívül egyebet nem tehet. A mig a károsult nem jelentkezik, a mig feljelentést nem tesznek ellenük, háborítlanul folytathatják üzelmüket és sok boldogtalan szegény embert fosztanak meg nehezen összekuporgatott fillérektől.

A legújabb eset a következő:

Néhány héttel ezelőtt öt barátságos képű magyar megjelent egy upesti ügyvéd irodájában. Lefizettek valami kis összeget és nyom-

tatványszöveget kértek egy alapítandó részvény társasághoz. Pár nappal utóbb kinyomatták az aláírási felhívást. Előadták benne, hogy „Budapesti kikereskedők gőzfavágó-részvénytársaság” címen 120.000 korona alaptőkével vállalatot indítanak azért, hogy „a kikereskedő ne csak, mint tovább eladó az eladáskor teljesített közvetítése díját — e csekély díjat — nyerje fáradtsága és küzdése jutalmául, de egyrészt az olcsó anyagbeszerzés és az előállítás minimális költségei mellett elérhető alacsony ár folytán előálló nyereségen felül osztozzék mint részvényes a gyáros hasznában.

Tegnap megnyílt az új vállalat irodahelyisége. Kibéreltek a Ferenc-körut 28-ik számú házban egy olyan kis helyiséget, hogy négy embernél több nem fér el benne. Kitétték a helyiség felé a nagy cégtáblát és megkezdték működésüket.

A házbér nagy részével természetesen adó-sak maradtak. Ellenben közzétettek több hirdetőt, hogy kaució alkalmazzák felvételnek. Az üzlet a táján is több felhívás pompázik ezzel a szöveggel:

*Óvadékképes alkalmazot-
tak egész nap alkalmaz-
tatnak.*

A hirdetésnek meg volt a maga hatása. Már ma délelőtt seregestül jelentek meg az áldozati bárányok. Egy paraszti képű ember, a ki írni is alig tud, fogadja az embereket a következő mesével.

— Öt főalapítója van az intézetünknek. Tóth József urnak Dérgely-utca 14/B. számú telepén lesz a gőzfavágónk. Ime itt van a nagy gép, a mit ott felállítottunk. (Ezzel egy gépgyárosnak a boltban kifüggesztett plakátjára mutat.) Egy részvény 50 forintba kerül. Eddig négyszáz részvény van eladva és ha még négyszázat eladunk, akkor a kormánytól 40.000 forint segítséget kapunk. A ki óvadékot tesz le, az 40 forint fizetést és az eladott részvények után darabonként 4 forintot kap.

Mindebből természetesen egy betű sem igaz. Az öt „főalapító” közül kettő szegény kis fa- és szénkereskedő, a harmadik ügynök, a negyedik hivatalos, a ötödik hajóútó.

Az aláírási felhívás szerint augusztus hó 25-én lezárták a részvények jegyzését. Mind a mellett máig a „részvénytársaság” meg nem alakult, a kereskedelmi törvényszéknél sem bejegyezve, sem bejelentve nincs. De működik. Fosztogatja a szegény hiszékeny embereket.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, szeptember 16.

Magyar aranyjárdék 40/0	118.80
Magyar koronajárdék 40/0	92.50
Magyar arany 41/20/0	121.75
Magyar ezüst 41/20/0	100.40
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	92.25
Magyar italmegváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereséjsorsjegy kölcsön	176.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	145.50
Osztrák papírbárdék	98.15
Osztrák járdék ezüst	98.10
Osztrák járdék arany	118.90
Koronajárdék	95.10
1860-iki államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bankrészvény	1645.—
Magyar hitelbank részvény	622.—
Osztrák hitelbank részvény	616.50
Osztrák-magyar államvasút	616.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.02
Német birodalmi márka	117.12
London	239.30
Páris	94.90

Halló! Halló!

30,000 nyereményt
sorsolnak ki az Osztálysorsjáték **hatodik**
huzásán, mely
szeptember 25-től okt. 22-ig tart.

Főnyeremény:
1.000.000 KORONA
de van még:

1 nyeremény á	600,000 korona,
1 nyeremény á	400,000 korona,
1 nyeremény á	200,000 korona,
1 nyeremény á	100,000 korona,
1 nyeremény á	60,000 korona,
1 nyeremény á	40,000 korona,
2 nyeremény á	30,000 korona,
3 nyeremény á	20,000 korona,
20 nyeremény á	10,000 korona,
50 nyeremény á	5,000 korona,
400 nyeremény á	2,000 korona,
720 nyeremény á	1,000 korona,
1000 nyeremény á	500 korona, stb.

Főnyereményeket csakis a

92640	11951	36056	92630
55806	36070	50760	11964
92641	50770	11955	92644
36053	11956	50769	99356
50774	92649	36052	11971

számu sorsjegyek nyerhetik meg, melyeket a következő eredeti árakon árusítok el:

Egy $\frac{1}{1}$	6. osztályu sorsjegy	160 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{2}$	6. osztályu sorsjegy	80 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{4}$	6. osztályu sorsjegy	40 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{8}$	6. osztályu sorsjegy	20 kor. — fil.

A hatodik osztályra való megújítás
1901. évi szeptember hó 20-ig

eszközleendő

Megújítási árak a hatodik osztályra:

Egy $\frac{1}{1}$	6. osztályu sorsjegy	24 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{2}$	6. osztályu sorsjegy	12 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{4}$	6. osztályu sorsjegy	6 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{8}$	6. osztályu sorsjegy	3 kor. — fil.

VÉTELSORSJEGYEK

a huzás tartama alatt is folyton kaphatók.

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzlete Aradon.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye.

ALAPITATTOTT 1875. ÉVBEN.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek
Megyei és városi telefon: 129-ik szám.

30,000 nyeremény.
Huzás.
szeptember 25-től október 22-ig.

Főnyeremény
1,000.000
korona.

Szerencseszámok kaphatók!

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Két gyermek tűzhalála. Tokár János kőbánya munkás együtt élt Hellebrandt Mihályné munkásnővel, akitől két leánygyermek született. A földhözragadt szegény kőbányamunkás, akinek keresete alig volt elég kenyérre, hogy lakbért ne kelljen fizetnie, a Mátyáshegy 1638. sz. a. telkén épült ház szénapadlására huzta meg magát családjával. A múlt év október hó 3-án reggel Tokár és Hellebrandtné munkába mentek a kőbányába. Két kis leányukat, akik közül az egyik 2, a másik 4 éves volt, tovább hagyták aludni a széna között. Mikor a bányába a reggelizési idő elkövetkezett, Tokár hazasiété, hogy gyermekeinek kenyeret adjon reggelire. Rövid néhány percig volt csak a gyermekeknél, azután pedig visszasietett a bányába. Alighogy visszatért ide, a ház, melynek szénával megrakott padlásán gyermekei aludtak, kigyuladt a porrá égett. A két kis leányka is ott lelte halálát. A budapesti büntető törvényszék az apát Tokár Jánost tette felelőssé a tűz kitöréseért s a gyermekek haláláért, mert ő volt az, aki legutóbb járt-kelt a padláson, állítólag égő pipával a szájában. A mai tárgyaláson azonban amelyen Bakonyi bíró elnökölt a kihallgatott tanúk vallomásaiból kiderült, hogy Tokárnak semmi része sem volt a tűzvész előidézésében s ezért dr. Gruber alügyész ellenében a btkv 425 §-ába ütköző tűzvészokozás vádját elejtette, mire a törvényszék beszüntette ez ügyben a további eljárást.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 16.

Déltőzsde. A buzakinlát kielégítő, a vételkedv javult. Nyugodt irányzat mellett 40,000 métermázsza került forgalomba, változatlan árakon. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás boros.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.84—7.85
Buza 1902. áprilásra	8.30—8.31
Rozs októberre	6.68—6.69
Rozs 1902. áprilásra	6.97—6.98
Zab októberre	6.46—6.47
Zab 1902. áprilásra	6.87—6.88
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1902. májusra	5.13—5.14

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.85—7.86
Buza 1902. áprilásra	8.30—8.31
Rozs októberre	6.68—6.69
Rozs 1902. áprilásra	—
Zab októberre	6.50—6.51
Zab 1902. áprilásra	6.92—6.93
Tengeri szeptemberre	5.13—5.14
Tengeri 1902. májusra	—

Zárul 5 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	617.25
Magyar hitelrészvény	622.75
Lezámitolóbank részvény	409.—
Rima-Murányi vasmű részvény	405.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	617.50
Közuti vasut	555.—
Városi villamos vasut részvény	280.—

Szeszüzlet.

— Szeptember 16. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter w/o, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék: 12:80—13:— korona mmásánként.

NAPIREND.

Szeptember 17. Kedd. Róm. kath. naptár: Lambert. — Protestáns naptár: Lambert. — Görög-keleti naptár (szeptember 4.): Babilasz. — A nap kél 5 óra 24 perckor, nyugszik 5 óra 50 perckor. — A hold kél 10 óra 1 perckor, nyugszik 7 óra 43 perckor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 759.2 milliméter, délután 2 órakor 757.4 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 16.0, délután 2 órakor C° + 24.2. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 3, délután 2 órakor DK. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor félderült, délután 2 órakor félborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyehe. eső.

Szabadságszolgálat emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület 1-es emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépődíj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 1/2-12 1/2 óráig. Helyiség: Erekiye-múzeum helyisége mellett ülésterem.

Szeptember 17. Aradmegye törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órákor.

Szeptember 18. Világos hegyközség közgyűlése délelőtt 9 órákor. — Az aradi kereskedelmi és iparkamara teljes ülése délután 5 órákor. — Az aradi korcsolyázó-egylet választmányi ülése déli 12 órákor.

Szeptember 19. Iskolaszéki ülés délután 4 órákor.

Szeptember 21. Az aradi iparosítják besorozottak egyrészének táncvigalma (Vass-étterme.) — A m.-radnai országgyűlési képviselő választó kerület gyűlése délelőtt 10 órákor.

Szeptember 22. Az új-aradi Járás jegyzői karának táncvigalma (Martini-sörcaarnok.) — A Meteor kerékpárklub bajnok-versenye a simándi országúton. — Kuván hegyközség közgyűlése délelőtt 9 órákor.

Szeptember 25. Kőrjegyzőválasztás Dézánán.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL

ARADRA

Budapest felé indul:

Budapest felől érkezik:

Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személyss. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személyss. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsin délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 8.08
Temesvár felé:	
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	
Személyvonat reggel 8.25	Borossebesről szv. r. 8.06
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebes szv. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

CSARNOK.

Kupa Dénes.

Irtá: Juhász Sándor.

(Vége.)

A másolónak megütötte a fülét ez a két szó: jólét kényelem és valami keresztül futott hirtelen a szíven, olyan melegséggel és aztán abba hagyta az írást azonnal, fölébredt benne a vágy, ami eddig még aludt s úgy érezte, hogy olyan fogai nőttek annak egyszerre, mint aminők a farkasnak vannak. Az arcán is végig vibrált hirtelen valami szilaj indulat, ami nem volt egyéb, mint annak a fölébredt vágynak, kívánságnak a visszfénye. A főnök urnak tetszett ez a változás az irnok arcán és rajta volt, hogy az ott maradjon sokáig.

— Igen, igen, édes barátom, azt tanácsolom magának is, hogy — nősüljön meg. Ha megnősül, helyre lesz útva minden és megismeri a boldogságot. Hogy ki megy magához feleségül? — azon abajog. Hiszen ismerőse sincs, akire gondolhatna, akiket ismer, azok meg nem mennének hozzá. Dehogyan nem mennének! Micsoda gondolat ez már? Lássá, itt van a feleségem testvére, az én sógornóm. Na ne ijedjen meg, nem olyan öreg, mint az én feleségem volt, hanem fiatal, üde, mint a harmat, mint a himpor. Az ördög érti ezeket a lányokat. Tegnap csak sirásra fakad, sir egész napon át és ugyancsak föl kellett használni a feleségemnek minden ékes szolását, míg ki tudta belőle venni, hogy azért sir, mert magát szereti, de úgy is tudja, hogy mivel maga, édes barátom, szegény, hát úgy se adjuk hozzá. Azért sirt, mert azt hitte, hogy reménytelenül szeret. Ördögadta, hát miért szeretne reménytelenül, hát miért ne lehetne a maga felesége. Szerencsés ember maga édes barátom, hogy olyan szép, olyan elegáns fickó, lássa, milyen gazdag lányok szeretnek belé!

Kupa Dénes ismét fölvetette szemeit az írásról és azután bámult maga elé. Előbb olyan tompa érzéketlenség zibbasztotta idegeit, mintha

hirtelen megfagytak volna azok, de aztán lassan-lassan fölmelegedett és a jégcsapok olvadoztak. Tekintete ugyan a meglepetéstől még homályos, álmódzó volt, de egy-egy rövid mosoly már végig futott rajta. A főnök nem engedte sokáig tűnődni.

— Na, sohase gondolkozzék annyit. Az alkalom itt van, az alkalmat pedig meg kell ragadni. Szedje magát egy kissé rendbe, s aztán menjünk. Mert várnak.

Es ment. Mintha álmódott volna, vagy pedig érzéketlenné váltak volna idegei, nem tudta, mi történik vele. Egy édes gondolat szuggeszciója úgy eltompította minden érzését. Előbb ugyan fölűnt szemei előtt ismét az a kis bogárhátú ház ott a Szamos partján és megfogódzott egy percre az asztalában, mintha nem akart volna menni. De csak egy percre. Az a vastag arany lánc ott a főnöke zsebében, az a jóllét, az a boldogság, ami onnan tükröződött vissza a főnöke arcáról, úgy vontá, vitte magával.

Ott meg valami kis, meleg budoárba jutott, egy puha kis fészekbe. A tubarózsa illata, ami ott pompázott a leány piperaasztalán, összevegyült a kábitó ohpre-vel és ráborulván az ágyra, olyan édes kábulatot okozott. S ott állt előtte egyszerre a lány, fiatal, mint a hajnal, szép, mint egy nyíló virág, hosszú nyaka előre hajlik, mint a zergée és szemében olyan szelíden égött a tűz. Kupa Dénessel forogni kezdett minden, ekkora boldogság tudata homályt borított a szemekre.

Ekkora boldogság. Persze vannak lányok, akiknek hamarosan férjhez kell mennök minden válogatás nélkül, ha azt akarják, hogy a himpor ott maradjon az arcukon a világ szeméi előtt. Mit tehetett arról ez a lány is, hogy szerelemre gyuladt a szíve egy katonatiszt iránt, aki szép volt mint egy erős bika és megint mit tehetett arról ez a leány, hogy nem vette el feleségül az a katonatiszt, a mikor kellett volna. Így tehát ott keresett segédelmet, ahol talált. Jó lett Kupa Dénes is, hiszen olyan jámbor az istenadta, mit tudna az holmi kulisszatitkokról.

Igenis Kupa Dénes nem tudott semmit, ő csak annyit tudott, hogy az a lány halálosan belészeretett az ő szépségébe és — elhitte. Más egyébről nem is gondolkodott, mert annyira önző, annyira elvakult volt a maga szépségébe. Ő nem látott semmit. Csak járt a lányhoz, beszélgetett hozzá, belemélyedt a szeméibe és álmódzó boldogságról, meglepedésről. Es számítottá a napokat, az órákat, amikor majd átöllelheti az a leányt két karjával és egyedül élvezheti vele együtt a boldogságot.

A napok, az órák, a percek pedig egyre multak, mert nem halogatták valami nagyon, az esküvőt. Minek is az, akik egymáséi akarnak lenni, azok legyenek egymáséi minél hamarább, — így gondolkodott Kupa Dénes is. Es mennél inkább közeledett az esküvő, annál nyájasabb, annál bizalmasabb lett a menyasszonya, egyszer még meg is hagyta magát csókoltatni. Es Kupa Dénes mindezt igen természetesen találta.

Az esküvőn nem voltak vendégek, csak a tanuk, meg egy — katonatiszt, tehát az is kellett, hogy a menyasszonyt fölvezesse. Minden olyan csöndesen, olyan egyszerűen folyt le. A vőlegény szinte unalmasnak tartotta és csodálkozott rajta, hogy olyan nyugodt volt az egész ceremonia alatt. De az ebéd annál pompásabb, annál válogatottab volt. Istenem, gondolta ő valaha arra, hogy neki ilyen gazdag nászlakomája legyen! Ebéd után meg mennek — néz-utra Velencébe, Rómába, nézni a esókolozó galambokat és élvezni a csókot, az egyedülálltet. Alig várta, hogy vége legyen az ebédnek és sietett ki a szobájába — öltözni. Milyen szép utiruhát csináltatott magának, szabója valóban remekelt vele. Nem tartott sokáig az öltözése, tudta, hogy a vőlegénynek pontosnak kell lenni. — Ment is már.

De hiába ment. Odakint az mondták, hogy a felesége már nincs itthon. Már elutazott. Egyedül-e, nem-e, nem szóltak róla. De mintha a cseléd olyan résztvevő hangon beszélt volna vele.

Megtántorodott egy kissé. Ugy kellett megfogoznia. Mert tán el is esett volna. Az az édes, meleg budoár még most is az emlékében van, de valami keserű érzést támaszt a szívében. — Leült egy székre pihenni egy pár percre.

Megsimogatta a homlokát. Mert sokféle gondolat abajgott ottan. Aztán felállt. Es elindult. Elment. Be se nézett a szobába, ahol az uti ruhát magára vette.

Es ettől kezdve megint csöndes ember lett Kupa Dénes. Ott másolgatott megint az irodában kora reggeltől késő estig. A havi apanázt megkapta ugyan a családtól, de ő azt egyenesen a jótékonyaság oltárára vitte.

Minden hónapban megérkezett pontosan egy névtelen adakozónak adománya az országos letencház pénztárához.

— Es senki sem tudta ki lehet az a jótékony adakozó.

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 16. —

Központi szálloda. Dr. Déz Géza ügyvéd Nagyvárad. — Dr. Friedländer ügyvéd Nagyvárad. — Gerenday László főfelügyelő Budapest. — Eisler Béla kereskedő Budapest. — Dénes Manó utazó Budapest. — Frohner József kereskedő Budafok. — Gremer József Pécs. — Weiszberger Lipót kereskedő Gurahonc. — Steiner Lipót maganzó Galgóc. — Dr. Vancsó Gyula ügyvéd Budapest. — Brand hivatalnok Hatvan. — Klein Lipót hivatalnok Hatvan. — Urbán Géza utazó Budapest. — Fischer Vilmos kereskedő Nagyvárad. — Vécsey Miklós kereskedő Budapest. — Kövér Lajos földbirtokos és neje Pancsova.

Vase szálloda. Schusser Róbert utazó Bécs. — Steiger Géza maganzó Szeged. — Kirilla János lelkész neje Sillingya. — Dr. Türr Lajos tanár Nagyvárad. — Glück József utazó Budapest. — Grosz Mór utazó Bécs. — Szalmási Béla utazó Budapest. — Flóris Endre ügyvéd Ada. — Steiner Béla utazó Budapest. — Henke I. utazó Bécs. — Löwinger Ferenc kereskedő Temesvár. — Eberhardt I. utazó Köln. — Dusenszky Adolf utazó Bécs. — Kammermayer József utazó Bécs. — Groszmann Farkas kereskedő Apáti. Popea János tanár Brassó. — Dietzl Viktor bornagykereskedő Budapest. — Glück József borkereskedő Budapest. — Rozsnyófsky Lajos utazó Bécs. — Boisits Adolf utazó Bécs.

Nádor szálloda. Nelhubel Gyuláné Lippa. — Antal József Borosjenő. — Dajko Pál tiszthelyettes. — Adler I. B. Békés-Csaba. — Tripon György Krapina. — Buku Széver Lippa. — Kin Ede Szolnok. — Gargai Róza Brád. — Tótn András Debrecen. — Schefer Agnes N.-Körös. — Nagy Imre Körösladány.

NYILTÉR.*

A Szelle József csódtömögéhez tartozó 1 darab óriási könyvszekrény, csillárok és esetleg egyebek folyó évi szeptember hó 17-én délután 3 órákor a Boros Beni-tér 4. sz. alatti házban folytatólag megtartandó árverésen eladatnak.

Dr. Kertész Miksa,

1229

csódtömögondnok.

Eladó telek.

Gája külvárosban a Legelősor — Temető- és Uj-utca sarkán lévő

4157 □-öl nagyságu

sarok telek

egészben, vagy kisebb részletekben eladó. Bővebb felvilágosítást ad:

Probst Mihály,

épitőmester.

1203

Ferdinánd-utca 1. a. alatt.

Magy. kir. Államvasutak.

137995—901. sz.-hoz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1902. január hó 1-től december hó 31-ig összegyűlt és feleslegként rendelkezésre álló mintegy 1500 db. üres len- és kencze-olajos és mintegy 400 db. terpentín olajos hordót eladni óhajtván, — erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A fent kitüntetett mennyiségek amelyekre nézve a magy. kir. államvasutak semminemű kötelezettséget nem vállalnak, nagyobbak, vagy kisebbek is lehetnek, ennélfogva köteles leendő vevő a hordómennyiséget az által felajánlott egységáron átvenni.

A budapesti szertárakban csakis azon hordók kerülnek átadásra, melyek ezen szertárakban gyűnek össze.

A hordók eladása kötelezettség nélkül azok állapotára történik.

Az ajánlat rész mennyiségre is tehető. Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve és magy. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladására 122291/96 sz. a. fenálló általános feltételeket kötelezőnek ismeri el, melyek 30 fillérért a nyomtatványtárolt megszerezhetők és melyek 60 fillérés magy. kir. bélyeggel és az ajánlattevő aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók.

Az ajánlatban az ajánlati ár számokkal és szóval, végre a fenti feltételek elfogadása világosan ki- teendő.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy ide vonatkozó, kellően lepecsételt és (egy) 1 koronár magy. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat üres len-, kencze- és terpentín olajos hordók megvételére 137995/901. sz.-hoz.” 1901. évi október hó 11-ének déli 12 órájáig az anyag- és leltár beszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 78. sz. II. em.) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlat egységár szerint kiszámított érték-összeg 5%-a az ajánlat benyújtását megelőző napon déli 12 óráig a főpénztárnál készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas érték- papirokban leteendő.

Pótajánlatok semmi körülmé- nyek között nem bocsájthatók tár- gyalás alá.

Egyébként a magy. kir. állam- vasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az aján- latok között tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választ- hasson, továbbá, hogy amennyi- ben ennek ellenkezője az aján- laton ki nem kötöttet volna, tet- szésszerűen részmenyiséget enged- hessen át, mely esetben az aján- lattevő az át engedett részmeny- séget is köteles átvenni és végre, hogy a cél elérésére más intéz- kedéseket is tehesen.

Budapest, 1901. szeptember hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomást nem díjazunk.)

Pályázati hirdetmény.

A „Hertschka Mór ösztöndíj alapítvány”-nak három helye és pedig két hely az aradi főgymna- sium tanulói, egy hely pedig az aradvárosi polgári iskola növendé- kei részére üresedésbe jövén, azon tanulókat, a kik ezen ösztöndíjat elnyerni óhajtják s tanulmányaik

feléből jeles, másik feléből pedig jó osztályzattal bírnak, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hiva- talomhoz 1901. évi október hó 15-ig benyujtsák.

Az árvák, ezek után a szegény sorsu szülők gyermekei előbbség- gel bírnak.

Arad, 1901. évi szeptember hó 11-én.

Salacz,
kir. tanácsos,
polgármester.

Magyar királyi államvasutak.

125012—1901.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igaz- gatósága az 1902. évi január hó 1-től számítandólag egy illetőleg három éven át évenként mintegy 280 tonna műhelyi célúakra szolgáló dió pirszen 300 tonna műhelyi célúakra szolgáló koczka szén és 660 tonna műhelyi célúakra szolgáló darabos szén és kedvező árak el- érése esetében vonatási célúakra még 300 tonna dió pirszen szük- ségletét óhajtván biztosítani, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1901. évi október hó 5-ig betérjesztendők, a bánat- pénz pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.

A pályázati vonatkozó rész- letes feltételek, úgy szintén az általános szállítási feltételek, a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 78. szám II. emelet 43 ajtó) valamint minden üzletvezetőségénél megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes le- fizetése mellett a magy. kir. állam- vasutak budapesti nyomtatvány- táránál posta útján is megrendel- hetők megjegyezvén, hogy az általános feltételek minden pél- dányáért 50 fillér fizetendő.

A feltételeknek posta útján való beküldése esetén 20 fillér posta költség is beküldendő.

Budapest, 1901. szeptember hó- ban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magy. kir. Államvasutak.

122426—1901. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő illetőleg 1902. évben, végéig üvegáruk, nevezetesen: kocsai tük- rök, vörös és zöld jelző üvegek, tükör üvegtáblák, solinüvegtáblák stbből felmerülő szükségletének szállítását biztosítani kívánván ezen- nel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező egyes czikkeket előtüntetve jegyzék, mely egyszerűsített ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módozatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igaz- gatósága anyag- és leltár-beszer- rési (A III.) szakosztályánál Buda- pest, VI. Andrássy-ut 78. sz. II. emelet 47 ajtó szám ingyen kap- natók.

A szabályszerűen kiállított, iven- kint egy koronás m. kir. okmány- bélyeggel ellátott ajánlatok lepe- csételve legkésőbb f. é. szeptember hó 25-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbe- szerzési szakosztályánál átadandók, illetőleg posta útján odaküldendők és a beríték ezen külszimmel lá- tandók.

„Ajánlat üvegáruk szállítására 122426/1901. számhoz.”

Az ajánlott áruk egy évi érté- kének 5%-kal felérő bánatpénz, készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, legké- sőbb f. évi szeptember hó 25-iki déli 12 óráig a magy. kir. állam- vasutak főpénztáránál leteendő.

Bánatpénz nélküli vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olya- nok, melyek nem pontosan és részletes módozatok betartása mel- lett állittatnak ki, — nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1901. augusztus hó- ban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

87948—1901. F IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhirre tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőrdöngők, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, nap- ernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

állomáson	1. évi szept. hó
Kolozsvár	17-én d. u. 3 ora
Miskolcz	24-én d. u. 3 ora
Bpest ny. p. u.	30-án d. u. 3 ora

Budapest, 1901. augusztus 29.
Az igazgatóság.

Magy. kir. Államv. üzletv. Aradon.

25047. I.—1901. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetősége Arad állomá- sán létesítendő két rakodó és le- adási áruraktár építési munkáira ezennel nyilvános versenytárgya- lást hirdet, melyre a jogérvénye- sen kiállított ajánlatok 1901. évi szeptember hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasuti aradi üzletvezetőségének titkárságánál nyujtandók be.

Pályázni lehet a két rakodóra és az áruraktárak külön-külön, továbbá a következőképen csoport- osított munka nemekre:

a) Bontási, föld, köműves, kö- faragó, elhelyezési- és csatornázási munkákra.

b) Ács- és különféle munkákra.

c) Asztalos-, lakatos-, vas-, üveges- és mázó munkákra.

d) Bádogos munkákra.

Az ajánlat benyújtását meg- előző napon, vagyis 1901. évi szeptember hó 27-én déli 12 óráig a rakodók összes munkáira 600 kor. az áruraktár összes munkáira 2000 korona, a csoportosított mun- kanemekre pedig csoportonként, a rakodókra 200—200 korona, rak- tárra 500—500 korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtő- pénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas érték- papirokban letenni. A bánatpénz- ről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szer- rint számmittatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Takarékpénztári betétkönyvecskék bánatpénzül el nem fogadtatnak. Később beérkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok között a szabad vasztás jogát tekintet nélkül a pá- lyázás mérvére és az árakra az üzletvezetőség magának tartja fenn.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsét-elve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat, a magyar királyi államvasutak Arad állomá- sán létesítendő magas építmé- nyek előállítására.”

A létesítendő építmények tervei a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének építési és pályafentartási osztályában a hiva- talos órákban megtekinthetők. A pályázati feltételek, szerződési ter- vezet, ajánlatok és az árjegyzékek mintái az összes munkákra 5—5 korona, a csoportmunkákra 2—2 korona áron ugyanott megszerez- hetők.

Arad, 1901. szeptember hó 2-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

A női szépség emelésére, tökéletesítésére a fenntartására a legkifinomott, teljesen ártalmatlan, vegy- tlen és szirmentes kö- szítmény a

Margit-Crème.

Rövid idő alatt szünteti a székélyt, májfoltot, pattanást, bőrtörést (mitesszer) és min- den más bőrbajt. Kielesztja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üd- bajes arcúkat kölcsönöz.

Nemlétésektől óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamis- tások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerül- nek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetései szöveg is az enyém- nek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készí- tményeket elfogadni, melyek szimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményem a nemlétőség m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. véd- jeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Fe- lelőseget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalom.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. che- miai intézet és központi vegykísérleti állomás vizsgálatai bizonyították, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy tel- jesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy l. frt, szappan 35 kr., puder 60 kr., arozvíz 50 kr., fogszappan 50 krajozár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak. Kapható minden gyógyszerárban és illatszerekkereskedésben.

Városi és megyei telefon 206.

Ifj. Haggemacher Henrik
Arad, Karolina-utca 7.budafok-kőbányai sörfőzde aradi sörfőzke-
tára ajánljaDr. Telbisz János kir. keresk. törv. hit. ve-
gyész ur által elősmert legkellemesebb
űdítő és tápláló**Góliát maláta-sörét**

saját töltésű palackjában.

Különösen mell- és gyomorbetegségek figyelmébe!

Dr. Telbisz János kir. ker. törv. hit. ve-
gyész ur nyilatkozata:„A Haggemacher-féle Góliát maláta-sört
vegyvizsgálatom alapján főleg magas extract
és maláta cukor (maláta) tartalma követ-
keztében a legkitűnőbb maláta-sörök közé
sorozom” 1080**Az iskolaév kezdetével**ajánlok az iskolai ifjúságnak min-
dennemű füzeteket, író- és rajz-
szereket, rajzeszközöket stb. leg-
nagyobb választékban.Helyes kiszolgálás a legrendesebb
árak mellett. 1105**BLOCH H.,**

papirkereskedése

Arad, Andrassy-tér 18.

Jó minőségű könnyen kezelhető

borsajtók eladók

míg a készlet tart 1184

Panker Viktorépület és műlakatos üzletében Arad,
Fácán-utca 8. sz. Továbbá elvállal
minden ezen szakba vágó munkák ki-
vitelét, u. m.: Takarékos tűzhelyek, sir-
és folyosó kerítések, görredőnyök, sza-
badon álló vaslépcsők, szabadon álló
csigalépcsők kovacsolt vasból, vas-
ajtók, vasablakok, ajtó és ablakvasalá-
sok bármely kivitelben, jutányos ár,
pontos kiszolgálás, szolid izléses munka.Nedves falszártásra vasokosarak
napl-díj mellett bármikor kaphatók.

Városi és megyei telefon 387.

BRAUN N. A.

festékek és kenczeraktárak

ARADON,

József főherceg-ut 12. és Forray-utca 7.

Ajánl saját gyártmányu olajfesték- és
fenymázakat s minden e szakmába
vágó cikkeket legjutányosabban.Mintán 1901. november hó 1-étől üz-
letemetBoros Béni-térre, a Széchenyi pözmálommal szemben
helyezem át, e miatt a raktáromon
levő áruimat mindaddig mérsékelt
árak mellett fogom elárusítani.

Pontos és szolid kiszolgálás!

A Braun N. A.-féle 751

Amerikai padlómozomancz készítője.Ezen padlófenymáz szagtalan, mosható
és rögtön szárad. 1 kgr. 90 kr.

Vidéki rendelések postafordultával.

Iskolakönyvek bekötését

legártósabban és csinosan, mérsékelt áron eszközli

az „Aradi Nyomdarészvénytársaság“

könyvkötészete Arad.

VÁRA MENNYI ÁSVÁNYVIZ KÖZT A LEGOLCSABB KÉTFED-
SZENSAVAS LITHION-TARTALMU.

SZLATVINI ÁSVÁNYVIZ
ANNA-GYÓGYFORRÁS

Ezen kitűnő és kiválóan jóízű gyógy- és borvíz, mely
kifogástalan töltés és kezelés mellett legolcsóbb is,
kapható a forrástulajdonosnál:

MAJUNKE GÉZA, SZEPE-OLASZI
következő árakban:

40 LITERES, VAGY 50 0-6 LITERES PALACK, REKESZENKÉNT 11 KORONÁ.
Bármelyre visszaküldött palackok TÖLTÉSE REKESZENKÉNT 6 TÖR. 20 DL.

Magyar kir. államvasutak.

122427—1901. szhoz.

Pályázati hirdetmény.A magy. ktr. államvasutak igazga-
tósága a jövő 1902. évben szüksé-
ges kocsik gázvilágítási berende-
zések alkatrészei szállításának biz-
tosítását órajtván, ez iránt nyilvá-
nos pályázatot hirdet.Az ajánlatok legkésőbb folyó
évi szeptember hó 28-ának déli 12óraig betérjesztendők, a bánatpénz
pedig f. évi szeptember hó 27-én
déli 12 óráig beküldendő.A pályázatra vonatkozó részle-
tezett feltételek, a mennyiségek,
ugyszintén a különleges szállítási
feltételek a magy. kir. államvas-
utak anyag- és leltár-beszerzési
szakosztályánál (Budapest, An-
drassy-ut 73) megtekinthetők.

Budapest, 1901. augusztus hó.

A m. kir. államv. igazgatósága.

(Utánnomtat nem díjazatik.)

A párisi és londoni higienicus kiállításokon
első díjakkal kitüntetett szépitőszere a

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMEBámulatos rövid idő alatt eltávolítja a
szeptét, májfoltot, bíbrsot, bőrvörös-
séget és mindennemű arczisztátalan-
ságot.Használata által kisimítja az arcon a rán-
czokat s ifju arczszint, a bőrcsín-
gyöngédséget és üdéséget kölcsönöz és így
a szépség ápolásánál eddig utolérhetetlen
hatásu.A Hajós-féle Ibolya-crème nem zsiradék
és ennek következtében nappal is használható

Ára 1 tégelynek 50 kr.

Az Ibolya-crème hatását nagyban emeli az
ugyanazon szerekből készült és rendkívül
kellemes illatu

Ibolya-crème szappan 35 kr.

Hajós-féle IBOLYA-TEJ(Eau de Toilette de Hajós.) Ezen higienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget,
fehérlést és rozsa-szájában tündöklő varázsszínű kölcsönöz. Egy üveg 50 kr.A képzeltet legfinomabb és leggyöngédebb alkatrészekből álló, jól tapadó és teljesen
ártalmatlan powder az**IBOLYA-HÖLGYPOR**Ára 60 kr. Kapható fehér, rózsaszín és krém színben. Készítményeim a párisi és londoni
higienicus kiállításokon, aranyérmekkel és díszoklevéllel lettek kitüntetve. — Sok há-
lairaikkal elismerve!

Óvatosan használni! Kapható a készítő és felvitelénél.

Hajós Árpád

gyógyszerháza és gyógyvegyszertári laboratóriumában.

ARAD, Andrassy-tér 22. szám, a megyeházzal szemben és VOJTEK és WEISZ
utca felől.

Aradi nyomdarészvénytársaság könyvnyomdája.

Pályázat.A mácsai (Aradm.) r. kath. iskolaszék
az ottani kántortanítói állásra f. hó 18-ig
terjedő pályázatot hirdet. A kántor-ta-
nító illetményei: 900 kor. és 7 öl tűzifa;
lakás: 2 szoba, konyha, pincze, kert.
Azonkívül a stola. A kántor-tanító köteles
a helybeli Állami el. iskolában a német
nyelvet legalább heti 2 órában tanítani
és a hitközségi írásbeli teendőket elvé-
gezni. Kelt Mácsa, 1891. szeptember 14-én.
A r. kath. iskolaszéki elnökség. — A fo-
lyamodványok *Magyar Pál* arad-szt-
mártoni plébánoshoz küldendők. 1228**KOCH DÁNIEL**kerékpár és varrógépraktár, villanyos osongó
berendezési intézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű

kerékpárok és varrógépekkedvező fizetési feltételek mellett
kaphatók. 665

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

87942—901. P. IV. szám.

Hirdetmény.A kézbesíthetetlen és fölös szállít-
mányok a vasuti üzletszabályzat 70.
§-a értelmében nyilvános árverés útján,
d. e. 9 órakor az alább felsorolt álló-
mások teheráru raktáraiban a követ-
kező napokon kerülnek eladásra, mely-
hez a t. közönség ezennel meghívatik.

Állomáson f. é. szeptember hó

Eszék 19-én

B.-Csaba 19-én

Bpest-Józsefváros 20-án

Nagyvárad 20-án

Pozsony 23-án

Győr 23-án

Miskolcz g. p. u. 24-én

Bpest. ny. 24-én

Arad 25-én

Szabadka 25-én

Bpest dpart 26-án

Debreczen 26-án

Szeged 27-én

Kassa 27-én

Pécs 30-án

Budapest, 1901. szeptember hóban.

Az igazgatóság.

2285—1901. pm.

Pályázati hirdetmény.Arad sz. kir. város közönsége
által Salacz Gyula nevére tett 400
koronás ösztöndíj alapítványra az
1900—1901. tanévre is kihatólag
ezennel pályázatot nyitattik s az
aradi főgymnasium, az aradi ál-
lami főreáliskola és az aradvárosi
felső kereskedelmi iskolának azon
tanulói, a kik ezen ösztöndíjat el-
nyerni ohajtják s tanulmányaik
felől a legjobb osztályzattal bir-
nak — felhivatnak, hogy pályázati
kérvényüket hivatalomnál 1901.
évi október hó 15-ig benyújtsák.Elsőbbséggel bírnak a) az aradi
illetőségű szegény teljesen árvák.b) aradi illetőségű szegény
atyáknál árvák.c) a szülőikkel bíró aradi illető-
ségű szegény tanulók! ha ily mi-
nősítéssel bíró nem pályáznak, az
ösztöndíj a legkitűnőbb osztályzat-
tal bíró pályázónak szavaztatik
meg.A ki az ösztöndíjat elnyerte,
azt mindaddigra megtartja, míg
tanulmányait végleg befejezte.
Arad, 1901. évi szeptember hó 10.Salacz,
kir. tanácsos,
polgármester.